Ազգ
Azg
armenian daily
21 ՄԱՅԻՍ 1997 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 93 (1347)

Լիսաբոնյան սկզբունքները՝ ուժի մեջ

Ելցինի կոչը հակամարտող կողմերին

Լեռնային Ղարաբաղում Ռուսաստանի միջնորդությամբ հաստատված զինադադարի համաձայնագրի երրորդ տարելիցի առիթով Կրեմլը հրապարակել է հայտարարություն, ըստ որի նախագահ Բորիս Ելցինը հակամարտ կողմերին կոչ է արել ջանքեր գործադրել հակամարտությունը լուծելու համար: Ելցինն ընդգծել է, թե Մոսկվան պատրաստ է մասնակցել հակամարտության շուտափույթ լուծելու աշխատանքներին եւ պատրաստակամություն է հայտնել կազմակերպելու հանդիպում Հայաստանի նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի, Ադրբեջանի նախագահ Հ. Ալիեւի եւ Արցախի նախագահի պաշտոնակատար Լ. Պետրոսյանի միջեւ:

Ըստ Ելցինի, կողմերը պետք է քննարկեն Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը պահպանելու, փախստականների ու բռնագաղթված քաղաքացիների վերադարձի, ինչպես նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի անվտանգության ու արտաքին աշխարհի հետ կապեր հաստատելու հարցերը:

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱՄՆ

Սենատում տարբեր աչքերով են նայում Հայաստանին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 20 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 14-ին, Միացյալ Նահանգների Սենատը վավերացրեց եվրոպայում սովորական զորքերի եւ սպառազինությունների (ԵՍԶՍ) մասին 1990 թվականի պայմանագրում մտցված փոփոխություններին վերաբերվող թիվ 100-0 կանոնադրությունը: Դրա դրույթներից մեկը պահանջում է ներկայացնել Կովկասյան պետությունների պայմագրին համապատասխանելուն նվիրված զեկույց, որը սահմանում է սովորական զորքերը եւ սպառազինությունները պայմանագրի անդամ պետություններում: Այս մասին հայտնեցին Ամերիկայի հայկական համագումարի գրասենյակից:

Սենատի Արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Ջիս Հելմսի առաջարկած այս դրույթը ի սկզբանե վերաբերում էր միայն Հայաստանին՝ արդյո՞ք այն սովորական սպառազինություններ է փոխադրում ներկայումս Ադրբեջանի հետ հակամարտության մեջ գտնվող Լեռնային Ղարաբաղ: Սենատոր Քերին ելույթ ունեցավ ընդդեմ Հայաստանն առանձնացնելուն եւ առաջարկեց մի լրացում՝ ընդլայնել օրենքի ձեւակերպումը, զեկույցում ընդգրկելով, թե «արդյո՞ք Կովկասի տարածաշրջանի այլ անդամ պետությունները համապատասխանում են պայմանագրին»: Զեկույցը պետք է նախապատրաստի ԱՄՆ-ի նախագահը եւ մինչեւ 1997 թվականի օգոստոսի մեկը ներկայացնի Սենատ եւ Ներկայացուցիչների պալատ: Սենատը փոփոխություններ կատարեց 1990 թվականի պայմանագրում, հաստատելով այսպես կոչված «թեւային փաստաթուղթը»: Նույն օրը վերջինս վավերացրել էր նաեւ Հայաստանի Ազգային ժողովը, ի հակադրություն Ադրբեջանի:

Հելմսի սկզբնական լրացումն ուղղված էր սպառազինությունների ստուգմանը միայն Հայաստանում, չնայած որ, երրորդ երկրներից զենք ստանալով (ներառյալ ՆԱՏՕ-ի սովորական ռազմամթերքը Թուրքիայից), Ադրբեջանը գերազանցել է ԵՍԶՍ պայմանագրով իրեն թույլատրելի սպառազինությունների սահմանները: «Տարածաշրջանի բոլոր ազգերի նկատմամբ պետք է առաջնորդվել միեւնույն ստանդարտներով», ասաց սենատոր Ջոն Քերին, պաշտպանելով օրենքի փոխզիջումային տարբերակը: Ըստ վերոհիշյալ դրույթի, Արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովը եւ Ներկայացուցիչների պալատի նախագահը պետք է տեղեկացվեն, թե՝

ա/ «արդյո՞ք Հայաստանը համապատասխանում է պայմանագրին, թույլատրելով պայմանագրում սահմանած Հայաստանի տարածքով սովորական սպառազինությունների եւ տեխնիկայի փոխադրումը Ադրբեջանում տեղի ունեցող պատերազմական շարժմանը;

բ/ արդյո՞ք պայմանագրին անդամակցող Կովկասի տարածաշրջանի այլ պետությունները համապատասխանում են պայմանագրին»:

Սենատորներ Հելմսի եւ Ռոբերտ Բիրդի հետ բանակցություններում սենատորներ Քերին եւ Փոլ Սարբանեսը հիմնական գործող անձինք էին: Սենատորներ Սպենսեր Աբրահամն ու Կարլ Լեւինը եւս կողմ էին Հայաստանն առանձնացնող օրենքի ձեւակերպման ընդլայնմանը, իսկ սենատորներ Դայն Ֆեյնստեյնն ու Ջո Բայդենը պաշտպանեցին Քերիի լրացումը: Հելմսն ու Բիրդը խիստ դեմ էին պայմանագիրն ակնհայտորեն խախտող կողմ հանդիսացող Ադրբեջանի առանձնացման բոլոր փորձերին: Հելմսն ու Բիրդը դեմ էին նաեւ Լեռնային Ղարաբաղը որպես «պառակտողական շարժում» բնութագրող առարկելի ձեւակերպումը հանելուն:

«Շնորհակալություն ենք հայտնում սենատոր Քերիին, որ ԵՍԶՍ պայմանագրի օրինագծում Հայաստանը չառանձնացրեց: Ներկայումս ԵՍԶՍ պայմանագրի խախտումն Ադրբեջանի կողմից համապատասխանում է այն փաստին, որ Լեռնային Ղարաբաղի հետ հակամարտության հարցում այս երկիրը միշտ որոնել է ռազմական լուծում», ասաց Ամերիկայի հայկական համագումարի գործադիր տնօրեն Ռոս Վարթյանը: «Մենք կոչում ենք Կոնգրեսին եւ Քլինթոնի վարչակազմին՝ պարզաբանել եւ հստակեցնել ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը Հելմսի կողմից Լեռնային Ղարաբաղի բնութագրման վերաբերյալ: Լեռնային Ղարաբաղում դեֆակտո անկախություն է հաստատվել դեռեւս 7 տարի առաջ՝ այն պաշտպանել է իր հողերը Ադրբեջանի ռազմական ագրեսիայի դեմ»:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

Առաջիկա երկու ամսում ՀՀ նախագահը կայցելի մի շարք երկրներ

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղարի պաշտոնակատար Լեւոն Զուրաբյանը մայիսի 20-ի ասուլիսում ներկայացրեց նախագահի այցելությունների ժամանակացույցը: Ըստ դրա, մայիսի 22-23-ը կկայանա ՀՀ նախագահի պաշտոնական այցը Թուրքմենստան, մայիսի 27-28-ին Հոլանդիայի վարչապետի հրավերով նախագահը կմասնակցի Մարշալի պլանի 50-ամյակին նվիրված տոնակատարություններին, որոնց կմասնակցեն նաեւ Եվրոպայի պետությունների ղեկավարները եւ ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը: Մայիսի 31-ին նախագահը պաշտոնական այցով կմեկնի Իրանի Իսլամական Հանրապետություն, հուլիսի 9-11-ը Ավստրիայի Դաշնակցային Հանրապետության նախագահի հրավերով կմասնակցի Ստրասբուրգում կայանալիք Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրների գագաթնաժողովին, որը կազմակերպում է համաշխարհային տնտեսական ֆորումը: Հուլիսի 22-23-ին նախագահը պաշտոնական այցով կգտնվի Ուկրաինայում:

Հռոմի պապը այցելելու է Երեւան

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հռոմի պապ Հովհաննես Պողոս Երկրորդը մտադիր է այցելել Հայաստան: Այս մասին Նորին սրբազնություն Հռոմի պապը հաղորդել է Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ հանդիպման ժամանակ, որը պաշտոնական այցով գտնվում է Իտալիայում: Ինչպես հաղորդել է «Կավկազպրես» գործակալությունը, Վրաստանի նախագահը Հովհաննես Պողոս Երկրորդին առաջարկել է այցելել բոլոր անդրկովկասյան պետություններ:

Ավելի կսերտանա հայ-եգիպտական տնտեսական համագործակցությունը

20 ՄԱՅԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ լրատվական գործակալության հաղորդագրության համաձայն, Եգիպտոսը եւ Հայաստանը ստորագրել են մի շարք պայմանագրեր տնտեսական համագործակցության մասին: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից Նիկոլայ Կիրպիչնին Կահիրեից հաղորդեց, որ պայմանագրերը ստորագրել են Հայաստանի արդյունաբերության նախարար Աշոտ Սաֆարյանը եւ Եգիպտոսի տնտեսական եւ միջազգային համագործակցության նախարար Նավազ Աբդել Մունամ ալ Թավալին: Հայաստանի արդյունաբերության նախարար Սաֆարյանը Կահիրեում հանդիպել է Եգիպտոսի վարչապետ Քամալ Ահմեդ ալ Քանզուրիին եւ նրան հանձնել Հայաստանի վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի ուղերձը: Սաֆարյանը հանդիպել է նաեւ Եգիպտոսի մի շարք բարձրաստիճան պաշտոնյաների, այդ թվում նաեւ Եգիպտոսի Կենտրոնական դրամատան տնօրենին:

Գեներալ Կոբեցը՝ պաշտոնանկ

20 ՄԱՅԻՍ, RFI: Նախագահ Բորիս Ելցինն այսօր պաշտոնաթող արեց Ռուսաստանի պաշտպանության փոխնախարար Ալեքսանդր Կոբեցին, որի դեմ կաշառակերության մեղադրանքով գործ է հարուցվել: Անցյալ ամիս Բորիս Ելցինը արշավանք սկսեց կոռումպացված պաշտոնյաների դեմ: Համաձայն զինվորական դատախազության, այժմ հետաքննվում են 20 գեներալների եւ մի քանի հարյուր գնդապետների գործեր, որոնք կասկածվում են կաշառակերության մեջ:

Մահացավ Թելման Տեր-Պետրոսյանը

Խոր վշտով հայտնում ենք, որ երեկ կյանքի 60-րդ տարում հանկարծամահ եղավ Ազգային ժողովի պատգամավոր, Արդյունաբերողների ու գործարարների միության խորհրդի անդամ, «Հրազդանմաշ» փակ բաժնետիրական ընկերության նախագահ Թելման Տեր-Պետրոսյանը: Ցավակցություն ենք հայտնում հանգուցյալի ընտանիքին ու հարազատներին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Թալիբները վճռական հարձակման անցան

20 ՄԱՅԻՍ, RFI, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Աֆղանական թալիբները, որոնք արդեն գրավել են Աֆղանստանի տարածքի մեծ մասը, այսօր լայնածավալ հարձակում սկսեցին երկրի կենտրոնական գավառների վրա, որոնք վերահսկվում են շիաների կողմից: Շիաների «Հեզբ է վահդադ» շարժումը հաղորդեց, որ թալիբների հարձակումը ետ է մղվել: Հայտնվում է նաեւ, որ հակաթալիբյան դաշինքի առաջնորդ Աբդուլ Ռաշիդ Դոստումի հակառակորդները գրավել են Աֆղանստանի հյուսիս-արեւմուտքում գտնվող Ֆարյակ գավառը եւ միացել թալիբներին, որոնք պահանջել են իրենց հակառակորդների անվերապահ կապիտուլյացիան՝ հակառակ դեպքում սպառնալով նրանց հետ հաշվեհարդար տեսնել «իսլամի օրենքների համաձայն»: Թալիբանը հաղորդեց, որ գրավել է Քունդուզ ու Սարիփուլ ավանները: Հիշեցնենք, որ Աֆղանստանի հյուսիսում երեկ զինված ապստամբություն սկսվեց գեներալ Դոստումի զինակիցներից մեկի՝ Աբդուլ Մալիկի ղեկավարությամբ: Աբդուլ Մալիկը՝ անցյալ տարի սպանված ազդեցիկ հրամանատարի եղբայրը, համարում է, որ գեներալ Դոստումն առնչություն ունի սպանությանը:

ԿԻՊՐՈՍ

ՄԱԿ-ի հաշտության համերգը նոր անկարգությունների պատճառ դարձավ

20 ՄԱՅԻՍ, VOA: ՄԱԿ-ի հովանավորությամբ Նիկոսիայում կազմակերպվեց հանրամատչելի երաժշտության համերգ, որը կոչված էր միավորելու երկրի բաժանված հունական եւ թուրքական համայնքները: Միջոցառումը միավորեց թշնամիներին, որոնք կատաղի բողոքեցին այդ մշակութա-հաշտարարական միջոցառման դեմ: Անկարգությունների ժամանակ 37 մարդ վիրավորվեց, 37 հոգի էլ ձերբակալվեց: Կղզու թուրքական մասում ցուցարարները քարկոծեցին մի ավտոբուս, որով Թուրքիայից ժամանած հանրահայտ երգչուհին գնում էր համերգի:

Ուկրաինան եւ Լեհաստանը կհաշտվեն

20 ՄԱՅԻՍ, RFI: Վարշավայից եռօրյա այցով Կիեւ թռավ Լեհաստանի նախագահ Ալեքսանդր Կվասնեւսկին: Այդ այցի ընթացքում մասնավորապես կստորագրվի հաշտեցման մասին հռչակագիրը: Ըստ նախագահ Կվասնեւսկու խորհրդականների, այդ հռչակագրում ասվում է 17-րդ դարի լեհական արշավանքների ու լեհ-ուկրաինական պատերազմների եւ երկրորդ աշխարհամարտից հետո Լեհաստանի կոմունիստական վարչակարգի կողմից ուկրաինացիներին երկրից զանգվածաբար վտարելու մասին: Բացի այդ, նշված փաստաթղթերում կողմերը խոստովանում են սխալներ գործելու մեջ: Լեհաստանի նախագահի այցի ընթացքում կքննարկվեն նաեւ ՆԱՏՕ-ի դեպի արեւելք ընդարձակման ու երկկողմանի տնտեսական ու առեւտրական հարաբերությունների ամրապնդման հարցերը:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Բանակը ԼՂՀ անվտանգության միակ երաշխիքն է

«Ունենալով մարտական բարձր պատրաստականությամբ օժտված, լուրջ տեղաշարժերի ընդունակ զինված ուժեր, մենք կարողանում ենք միջազգային ատյաններում հավուր պատշաճի պաշտպանել ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման մեր հայեցակետը, այն է՝ մենք չենք պատկերացնում մեկ այլ լուծում, որը կասկածի տակ կդնի արյամբ նվաճված մեր անկախությունը»: Այդ մասին ասաց ԼՂՀ նախագահի պաշտոնակատար, հանրապետության վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանը՝ ԼՂՀ զինված ուժերի ստեղծման 5-րդ տարեդարձին նվիրված հանդիսավոր ժողովում: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ղեկավարի համոզմամբ, առանց չափազանցության կարող ենք արձանագրել այն բացարձակ ճշմարտությունը, որ կանոնավոր բանակի ստեղծմամբ է պայմանավորված ԼՂՀ կայացումը, նրա սահմանների անձեռնմխելիության ապահովումը, պետական կառավարման համակարգի վերափոխումների ու տնտեսական բարեփոխումների հաջող ընթացքը: «Հանրապետության զինված ուժերի հզորության գիտակցումն է, որ հակառակորդին ստիպեց հաշվի նստել անհերքելի իրողության՝ ուժերի հավասարակշիռ հարաբերակցության հետ եւ ընդունել թեկուզ փխրուն, բայց առ այսօր շարունակվող հրադադարի պայմանները», նշեց Լեոնարդ Պետրոսյանը: Ուշագրավ է ու միանգամայն հասկանալի, որ այդ երկրներից Արցախ ժամանած բարձրաստիճան զինվորական եւ քաղաքական գործիչները դժվարանում են թաքցնել իրենց հիացմունքը ԼՂՀ զինված ուժերի մարտական պատրաստության, ծավալված բանակային շինարարության, զորամասերում տիրող բարձր կարգապահության նկատմամբ, որոնք ցանկացած բանակի հաջողության գրավականներն են:

Ներկայումս ԼՂՀ-ն մեծ ջանքերի գնով, քայլ առ քայլ եւ հաստատակամորեն կենսագործում է սոցիալ-տնտեսական, կրթամշակութային եւ մյուս խնդիրները, դրանց համար ստեղծելով անհրաժեշտ օրենսդրական նախադրյալներ, համապատասխան իրավական դաշտ՝ որպես պետականության ամրապնդման, ժողովրդավարության զարգացման կարեւոր երաշխիք: ԼՂՀ ղեկավարի վկայությամբ, առաջիկայում եւս հանրապետության պաշտպանունակության ամրապնդման խնդիրները կմնան Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունների ուշադրության կենտրոնում: «Միայն նման քաղաքականության պայմաններում է հնարավոր շարունակել ղարաբաղյան հիմնախնդրի արդարացի լուծման գործընթացը», ասաց Լեոնարդ Պետրոսյանը:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ԼՂՀ ղեկավարն ընդունեց ՀՅԴ պատվիրակությանը

ԼՂՀ կառավարության մամուլի ծառայության հաղորդման համաձայն, օրերս ԼՂՀ ղեկավար Լեոնարդ Պետրոսյանն ընդունեց ՀՅԴ ՀՀ գերագույն մարմնի մի խումբ անդամների Հրայր Կարապետյանի գլխավորությամբ: ԼՂՀ նախագահի պաշտոնակատարը պատմեց Արցախում ներքաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական ներկա իրավիճակի մասին, իր մտքերը հայտնեց շարունակվող տնտեսական համալիր բարեփոխումների լույսի ներքո ԼՂՀ զարգացման հեռանկարների շուրջ: Հանդիպման մասնակիցները շոշափեցին նաեւ ՀՀ, ԼՂՀ եւ սփյուռքի համագործակցության խնդիրները աշխարհասփյուռ հայության համախմբման գաղափարի հիման վրա: Լեոնարդ Պետրոսյանը հաստատեց ԼՂՀ ղեկավարության հաստատակամությունը համագործակցելու հայկական բոլոր կուսակցությունների ու շարժումների հետ: Այդ համագործակցությունը, ԼՂՀ ղեկավարի համոզմամբ, պետք է կրի կառուցողական բնույթ եւ նպատակաուղղված լինի ներազգային խնդիրների կարգավորմանը:

Հանդիպմանը մասնակցում էր նաեւ Լեռնային Ղարաբաղում ՀՅԴ բյուրոյի ներկայացուցիչ Սերժ Ամիրխանյանը:

Վ. Ա.

Զորակոչի նոր նախագիծը պաշտպանեցին եւս երկու ՀԿ-ներ

ՀՀ կառավարության 18 տարին լրացած բոլոր երիտասարդներին բանակ զորակոչելու որոշումը պաշտպանել են նաեւ Կանանց համահայկական միությունը եւ «Հայ մտավորական կին» կազմակերպությունը: Նրանք իրենց համաձայնությունն են տվել ստորագրելով կանանց չորս հասարակական կազմակերպությունների հայտարարության տակ, որի մասին տեղեկացրել էինք մեր թերթի նախորդ համարներից մեկում:

Մայիսի 28-ին Հանրապետության հրապարակն ավարտուն տեսք կունենա

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայտնի էր, որ Հանրապետության հրապարակում Լենինի արձանի եւ նրա պատվանդանի տեղում խոտի գազոնի վրա պետք է տնկվեր հոլանդական վարդի 1000 թուփ: Սակայն, պարզվում է, որ այդ վարդերը մեր կլիմային չեն հարմարվում: Ուստի եւ գազոնի եզրերը կեզրափակվեն բազմերանգ այլ ծաղիկներով, իսկ հիմնական մասը կծածկվի խոտե գորգով: Քաղաքապետարանից ասացին, որ բուսածածկման աշխատանքներն արդեն ավարտվում են: Առաջիկա տոնին՝ մայիսի 28-ին, հրապարակը կներկայանա ավարտուն տեսքով:

ՄԱՅՐԵՆԻ

«Լեզվաբանական խնդիրների լուծումը լեզվաբանների գործն է»

Ստեղծվեց հայ լեզվաբանների միություն

Հայ լեզվաբանները որոշել են միավորվել եւ միասնական ճակատով լուծել հայագիտության եւ ընդհանրապես լեզվաբանության բազում խնդիրները: Բացելով Հայ լեզվաբանների միության (ՀԼՄ) հիմնադիր կոնֆերանսը, երեկ Բրյուսով ինստիտուտի դահլիճում հավաքվածներին տեղեկացրեց ակադեմիկոս Գեւորգ Ջահուկյանը: Պրոֆեսոր Ֆրիդրիխ Խլղաթյանը, որ կազմկոմիտեի նախագահն է, ներկայացրեց միության նպատակներն ու խնդիրները, ստեղծման հրատապությունը: «Բացառել լեզվաբանական խնդիրներն առանց լեզվաբանների տնօրինելու փորձերը, ահա միության գլխավոր նպատակը: Միության ձայնը չի կարող չլսվել եւ առավել եւս հաշվի չառնվել», մասնավորապես ասաց պարոն Խլղաթյանը: Միությունն, ի թիվս այդ խնդիրների, մտադիր է ուղիներ եւ միջոցներ մշակել «գրական արեւմտահայերենի նորմավորման՝ երկու գրական լեզուների մերձեցման համար» համագործակցելով սփյուռքի մտավորականության հետ: Կազմկոմիտեի նախագահը նշեց. «Մեկ ազգ, մեկ լեզու» սկզբունքի իրագործումը հեռավոր խնդիր է: Լեզվի մի տարբերակի բռնի պարտադրումը մյուսին անթույլատրելի է: Լեզվի ուղղագրության միասնականացման բանավեճը, որ առճակատման տեսք է ստացել, պետք է թույլատրելի ուղու վրա դրվի»:

Ակադեմիկոս Սերգեյ Աբրահամյանը, անդրադառնալով ժամանակակից հայերենի արդի վիճակին եւ նշելով տպագիր խոսքում առկա բազմաթիվ թերություններ, քննադատեց ժամանակակից հայերենն արեւմտահայերենով եւ առանձին բառեր «վաղուց մեռած գրաբար ձեւերով» («մամլո», «գործոց» եւ այլն) փոխարինելու միտումները, ինչպես նաեւ մաքրամոլության եւ օտարամոլության իրար հակասող դրսեւորումները: Ըստ պրն Աբրահամյանի, եթե նախկինում գործող լեզվի դեմ պայքարում էին անհատները, ապա այսօր դա անում է լեզվի պետական տեսչությունը ուղղագրության միասնականացումն գիտականից տեղափոխելով քաղաքական ոլորտ: Ակադեմիկոսի կարծիքով, դասական ուղղագրության կողմնակիցների «վերադարձ ակունքներին» կարգախոսն անտեսում է լեզվի պատմական զարգացումները, եւ ուղղագրության լիակատար միասնականացումը անհնար է հայերենի երկու ճյուղերի միջեւ առկա լուրջ ուղղախոսական տարբերությունների պատճառով: «Խնդիրը պետք է քննարկվի երկու գրական լեզուների մերձեցման շրջանակում եւ լուծվի ժողովրդավարական ճանապարհով»:

Մտքերի աշխույժ փոխանակության առանցքը, բնականաբար, ուղղագրության միասնականացումն էր եւ այս առնչությամբ լեզվի պետական տեսչության ու վերջինիս պետի գործունեության կտրուկ քննադատությունը: Մեղադրանքներ ուղղվեցին նաեւ հանրապետության նախագահին, որ, շատերի կարծիքով, սատարում է դասական ուղղագրության վերականգնման ջատագովներին: «Արեւմտահայերենը չի կարող դրվել Հայաստանի պետական լեզվի հիմքում, քանզի սփյուռքահայ յուրաքանչյուր համայնք ունի ուղղագրության սեփական տարբերակը»: «Կարելի՞ է ժողովրդին մի օրում անգրագետ դարձնել»: «Մանկամտություն է կարծել, թե ուղղագրությունը միասնականացնելով, վաղը միասնական ազգ կդառնանք»: «Կա՞ խելքը գլխին լեզվաբան, որ դասական ուղղագրության կողմնակից լինի»: Կոնֆերանսում հնչած այս նկատառումներն ու հարցադրումներ հավանությամբ ընդունվեցին կոնֆերանսի մասնակիցների կողմից:

Բողոքներ հնչեցին մամուլի լեզվի մասին: Զգացմունքային մի տիկին «լեզվական անհեթեթությունների» ցայտուն օրինակներ բերեց «ՀՀ»-ից, «Հայք»-ից, «շրխկան» մեջբերումներ անելով քիչ հայտնի «Զանգի-զրանգի» եւ համեմատաբար հայտնի «Չորրորդ իշխանություն» թերթերից:

Չնայած լեզվի տեսչության հասցեին հնչած դառը խոսքերին, վերջինիս պետի տեղակալ Հովհաննես Զաքարյանը տեսչության անունից ողջունեց միության ստեղծումը համագործակցության եւ կոլեկտիվ անդամի կարգավիճակով անդամակցելու պատրաստակամություն հայտնելով: Մռայլ գույներով ներկայացնելով հայերենի գլխին կախված վտանգները, պրն Զաքարյանը հիշեցրեց անգլերենի ներխուժմանը միասնաբար դիմակայելու եւ միջազգային տեղեկատվական ցանցերում հայերենը ներդնելու անհրաժեշտությունը:

Մտքերի փոխանակությունից հետո տեղի ունեցան ՀԼՄ վարչության ընտրություններ, որ, ըստ կանոնադրության, ունի նախագահ, պատասխանատու քարտուղար եւ երեք քարտուղարներ:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Մայրը փող է հայցում որդուն գերությունից ազատելու համար

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վանաձորի բնակչուհի Արաքսի Ավետիսյանը դիմել է «Նոյյան տապանին», խնդրելով օժանդակել իր առեւանգված որդուն վերադարձնելու գործում: Զավեն Ռամազյանը առեւանգվել է 1994 թ. փետրվարի 1-ին, գտնվում է Ադրբեջանում մի մարդու մոտ, որը տղային վերադարձնելու համար փրկագին է պահանջում 25 միլիոն ռուսական ռուբլի (մոտ 5 հազ. դոլար):

Ըստ տիկ. Ավետիսյանի, այդ ադրբեջանցին միլիցիայի մայոր Ռամիզ Յուսեյնովն է: Սկզբում նա պահանջում էր, որ Զավենի փոխարեն (առեւանգման պահին նա 15 տարեկան էր) իրեն հանձնվեր Ղարաբաղում անհետ կորած իր եղբայր Ռաֆիկ Յուսեյնովը: Սակայն այն բանից հետո, երբ նա ապացույցներ ստացավ, որ իր եղբայրը զոհվել է, փրկագնի պահանջ դրեց:

Ինչպես «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին տեղեկացրեց Պատանդների՝ իրավունքների պաշտպանության հայկական ֆոնդի գործադիր տնօրեն Լարիսա Ալավերդյանը, Ռամիզ Յուսեյնովը նախկինում աշխատում էր Գյանջայում: Ներկայումս նրա բնակության վայրը հայտնի չէ: Ըստ տիկ. Ավետիսյանի, Յուսեյնովը ներկայումս գտնվում է Բաքվում եւ ամիսը մեկ անգամ զանգահարում է իրեն: Նա նաեւ հեռախոսով խոսել է իր առեւանգված որդու հետ եւ գիտի, որ նա ողջ է:

Տիկ. Ալավերդյանը հայտնեց, որ Ռամազյանի առեւանգմանը հաջորդել են տարբեր հեռախոսազանգեր՝ առաջարկելով մորը հանդիպել: 1994 թ. հոկտեմբերին Ա. Ավետիսյանի եւ Ռ. Յուսեյնովի միջեւ կայացած հանդիպման ժամանակ վերջինս Վրաստանի ներքին գործերի աշխատակիցների կողմից ձերբակալվել է, սակայն երեք օր անց ազատ արձակվել: Առ այսօր շարունակվում են հեռախոսազանգերը, պահանջվում գումար:

Ռամազյանի գտնվելու վայրի մասին տեղեկություն չունեն նաեւ միջազգային կազմակերպությունները, Կարմիր խաչը, քանի որ Ադրբեջանի պաշտոնական իշխանությունները այս գործի հետ չեն առնչվում: Այս դեպքի մասին տեղյակ են ՀՀ պետական մարմինները, ներառյալ ՀՀ նախագահի աշխատակազմի աշխատակիցները:

«Ըստ երեւույթին սա մասնավոր առեւանգում է, որը, ցավոք սրտի, միակ դեպքը չէ: Մենք ունենք հարյուրավոր մարդկանց ազգանուններ, որոնց գտնվելու վայրը հայտնի չէ: Փորձը ցույց է տալիս, որ պաշտոնական աղբյուրների միջոցով դժվար թե լուրջ հաջողություններ ունենանք այս հարցում: Նրանց ճակատագիրը պարզելու համար անհրաժեշտ է կիրառել նոր մեխանիզմներ», ասաց Լ. Ալավերդյանը:

Վշտահար մայրը արցունքն աչքերին աղաչում է օգնել իրեն միջոցներ հայթայթել՝ որդուն վերադարձնելու համար: Պատանդների իրավունքների պաշտպանության հայկական ֆոնդը պատրաստակամություն է հայտնել օժանդակել հանդիպման եւ փոխանակման կազմակերպման գործում:

Ցավակցություն

«Պայքար» ամսագրի խմբագրական խորհուրդը եւ աշխատակիցները խորապես վշտակցում են ամսագրի բարեկամ ու հեղինակ պրոֆեսոր Գեղամ Ղարախանյանին՝ թանկագին եղբոր
ԵԳՈՐ ՂԱՐԱԽԱՆՅԱՆԻ
մահվան առթիվ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSRAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

«ՀՀ» խմբագիր Մ. Հարությունյանը փորձեց այս ամբիոնից եւս բարձրացնել հայաստանյան մամուլի իրավական կարգավիճակի խնդիրը: Հիմնավորելով մամուլի, իբրեւ տնտեսավարող սուբյեկտի մասին իր նկատառումները, նա ասաց, որ «եթե սխալ ԶԼՄ-ն որեւէ կուսակցության կամ ձեռնար-

Ռիխստերի ԶԼՄ-ների անհետի քանակու-թյան եւ ստեղծված մրցակցության պայմաններում այն գրեթե անհետացել է: Համերաշխությունը դրսեւորվում է շատ հազվադեպ՝ երբ Չեչնիայում առեւանգվում են լրագրողների, կամ երբ իշխանությունները ակնհայտ ճնշում են գործադրում ԶԼՄ-ների վրա:

նի է ոչ միայն լրագրողներին: Անսպասելին, Լեհաստանի պես եվրոպական (թեպետ սոցիալիստական անցյալով) երկրում համանման իրավիճակն էր: Պետական գաղտնիքի օրենքը Լեհաստանում ընդունվել է 1984-ին, ռազմական դրության ժամանակ: Դրա բնորոշումը շատ ընդհանուր է,

Ո՞ւմ համար է զանգ հնչեցնելու մամուլը

Երեկ տեղեկացրել էինք, որ Ծաղկաձորում անցկացվեց «ԱՊՀ եւ արտասահմանյան երկրների զանգվածային լրատվության միջոցների իրավական կարգավորումը» թեմայով կոնֆերանսը: «Կոնֆերանսի թեման ոմանց տարակուսելի կարող է թվալ, ասաց Մոսկվայի իրավունքի եւ ԶԼՄ-ների կենտրոնի տնօրեն Ա. Ռիխստերը, քանի որ հետխորհրդային երկրներում խնդիրների իրավական կարգավորումն անհրաժեշտ մակարդակի վրա չէ: Սակայն ձեռքերը ծալած նստելն անիմաստ է, քանի որ այն օրենքները, որ կգործեն 10-20 տարի հետո, արդեն ստեղծված են կամ ստեղծվում են: Իսկ լրագրողը ոչ միայն հասարակական կարծիքի խոսափողն է, այլեւ ձեւավորում է այն»: Արձանագրելով, որ քաղաքական կառուցվածքի փոփոխման հետ միանգամից ստանալով ազատ խոսքի հնարավորություն, օրենսդրական դաշտի անհրաժեշտությունն ամենից առաջ զգացին լրագրողները, ՀԺՄ նախագահ Ա. Գեւորգյանը ներկայացրեց, որ հրավիրված հավաքն ուղղված է ազատ մամուլի գոյության, լրագրողների գործունեության վաղվա օրը երաշխավորող խնդիրների լուծմանը: Կոնֆերանսին մասնակցում էին ներկայացուցիչներ Հունգարիայից եւ Լեհաստանից: Իրավիճակների բավականաչափ նմանությունը ցանկալի էր դարձնում առավել ժողովրդավարական համակարգերի զուգահեռ ներկայացումը:

կության ստորաբաժանում չէ, ապա պիտի գրանցվի իբրեւ ձեռնարկության տեսակ», որովհետեւ ըստ էության զբաղվում է ձեռնարկատիրական գործունեությամբ՝ արտադրելով ապրանք լայն առումով: Այս հարցերի կարգավորումը, սակայն, իմ կարծիքով, պայմանավորված է ոչ միայն առաջադրված խնդիրներով, այլեւ ԶԼՄ պետական եւ մասնավոր ոլորտների իրավասության սահմանների հստակեցումով: Գերմանիայում, օրինակ, հասարակական հեռուստատեսության ֆինանսավորումը պետբյուջեից համարվում է հակասահմանադրական: Հունգարիայում, ինչպես եւ Հայաստանում, երկրի շուկան (ռեկլամների հետ) բավարար չէ հեռուստատեսությունը ֆինանսավորելու համար: Սակայն, Հունգարիայում գործող հասարակական 2 հեռուստատեսային եւ 3 ռադիոծրագրերին պետությունը ֆինանսավորում է միայն այնքան, որպեսզի որեւէ ձեւով չներազդի նրանց անկախությանը: Մինչդեռ Հայաստանում պետական հեռուստատեսությունը, Բ. Նավասարդյանի գնահատմամբ, բնույթին հասարակական չէ, այլ ավելի շատ՝ կառավարական, եւ պաշտպանում է միայն գործադիր իշխանությանը: Տեղեկատվական շուկայում անկախ մամուլի առջեւ ծառացող ֆինանսական ակնհայտ արգելքների պարագայում, եթե գոյություն ունի նման մամուլի կայացումն խոչընդոտ չկասեցնելու նվազագույն շահագրգռություն, ապա այս փուլում ոչ ստանդարտ լուծումներ են հարկավոր: Միայն հարց է առաջանում, ովքեր կարող են լինել այդ նպատակին ի կատար ածողները, երբ զանգվածային լրատվությունը մի կողմից ձեռնասուն է կամենում դարձնել պետությունը, մյուս կողմից՝ կլանները:

Ռուսական տարբերակ: Ըստ մոսկովյան Լրագրողական միությունների կոնֆեդերացիայի քարտուղար Ա. Ջագոյանի, Ռուսաստանում պետությունն ինքնակամ կողմ է քաշվել զանգվածային լրատվությունից եւ դրա կարիքը զգում է միայն ընտրարշավների ժամանակ: Փաստորեն, ԶԼՄ-ների տերն են դարձել խոշոր ֆինանսական խմբերը: Այժմ ըստ էության կազմավորված են 2 խոշոր՝ Բերեզովսկու եւ Գուսինսկու խմբավորումները: Գուսինսկին գրեթե կայսրություն է ստեղծել՝ НТВ-ն, «7 դնեյ», «Իտոգի» թերթերը, բանկային իր գործերի վարույթը հանձնելով Սմոլենսկուն: Հայտնի է, որ НТВ-ն, էլիտար ալիք համարվելով, միաժամանակ շահութաբերության դրական ցուցանիշներ ունի: Մեր հարցին ի պատասխան պրն Ջագոյանը պատասխանեց, որ իր համար հասկանալի չէ, որն է բացարձակապես անկախ մամուլը, քանի որ ցանկացած դեպքում արտահայտվում են որեւէ կոլեկտիվի շահերը: Օրինակ, «Տրուդ» թերթը դեռ պահպանում է իր անկախ գոյությունը, սակայն թերեւս դա ժամանակավոր բնույթ է կրում, քանի որ «Իզվեստիայի» եւ «Կոմսոմոլսկայա պրավդայի» վերջին դեպքերը վառ ապացույց են, որ ֆինանսական խմբերը լքորեն զբաղվում են թերթերով: «Որտեղ լավ են վճարում, այնտեղ կհավաքվեն լավ ուժերը, ինչպես НТВ-ում»:

Ինչ վերաբերում է լրագրողական համերաշխությանը, ապա ըստ Ա.

«Կարելի՞ է խոսել համընդհանուր շահերի մասին, երբ դրանք ոչ մեկին չեն հուզում», մեր հարցին նա պատասխանեց: «Ասել, թե որեւէ մեկի համար դրանք կարեւոր չեն, սխալ կլինի: Համենայնդեպս վերջին 4 տարիների ընթացքում, հասկապես վերը հիշատակված դեպքերից հետո, լրագրողները սկսել են գիտակցել խմբակցային շահերի մասին»:

Հայկական օազի՞ս: Որ կլանները Հայաստանում նույնպես ակնհայտ հետաքրքրություն են հանդես բերում զանգվածային լրատվության նկատմամբ, փաստ է: Կկարողանա՞ն հայ լրագրողները ինչ-որ օազիս պահպանել, դժվար է ասել: Զանգվածային լրատվության միջոցները աստիճանաբար վերածվում են զանգվածային քարոզչության միջոցների: Հայկական ԶԼՄ-ներում բանավեճին փոխարինում է միմյանց վրա ցեխ շպրտելը: Դրա հետեւանքով ընթերցողը հեռանում է մամուլից: Ռուսական եւ արտասահմանյան ԶԼՄ-ներում նրանք ավելին են գտնում: Ըստ «Վրեմյայի» փոխխմբագիր Վ. Այդինյանի՝ կարծես օրենքն առանձին է գործում, իշխանություններն՝ առանձին, ԶԼՄ-ները՝ առանձին: Նա նշեց նաեւ, որ նախկինում թերթերը բաժանվում էին երկու խմբի. իշխանամետ եւ ընդդիմադիր: Իսկ հիմա դժվար է տարբերակել: Սա մի կողմից կարելի է դրական համարել, մյուս կողմից՝ որ գոյություն ունեն համահավասար ուժերով բազմաթիվ խմբեր, եւ ցանկացած պահի վտանգավոր բախում կարող է տեղի ունենալ: Ըստ նրա մեզ հարկավոր է այնպիսի ընթերցող, ինչպիսին եվրոպայում է, որը չի սիրում, երբ իր գլուխը պտտեցնում են:

Ամերիկյան մեթոդի (գուցե բիզնես) նկատմամբ ոչ հիացական վերաբերմունքի այս երանգը հուսադրող էր: «Կլանները կազմում են բնակչության 10-15 տոկոսից ոչ ավելին, նույն չափ՝ կուսակցությունները: Մյուսներն ի՞նչ անեն: Ես ուզում եմ լինի համահայկական, ազգային մամուլ», եզրափակեց պրն Այդինյանը:

«Քանի որ հասարակությունները վաս են աշխատում, ապա ամեն ինչ վերածում են պետական գաղտնիքի»:

Հայաստանում տեղեկությունների ձեռքբերման բարդությունների մասին հարկ չկա պատմելու: Դա ևս հայս-

ուսի կառավարության կամ այլ հաստատությունների պաշտոնյաները հեշտությամբ ամեն բան վերածում են գաղտնիքի: Լրագրողներին թույլ չի տրվում ծանոթանալ անգամ այդ գաղտնիքների ցուցակին: Եվ ցանկացած հրապարակման համար կարող են լրագրողի դեմ մեղադրանք հարուցել: Դա հետեւանք է մամուլի եւ քրեական օրենքների միջեւ հակասությունների: Ներկայումս Լեհաստանում կան 3 դատապարտված լրագրողներ, որոնց դատավարությունը դեռ չի սկսվել: Նրանց թվում է կոնֆերանսին մասնակցող վարշավյան «Վըբորչա» թերթի թղթակից Կասարժինա Կենսիցկան: Թե հայ, թե օտարերկրյա լրագրողները եզրակացրին, որ պետական գաղտնիքի բացահայտումը կատարվում է ավելի վաղ եւ լրագրողը վերջինն է այն շղթայում, ովքեր իմանում են գաղտնիքը: Իսկ մեկ անգամ բացահայտված բանը դադարում է գաղտնիք լինել եւ լրագրողի խնդիրը չէ այն պահել: Կոնֆերանսի ընթացքում կոչ արվեց մասնակցել հանուն Կասարժինայի կազմակերպված ցանկացած բողոքի ակցիայի: Ընդհանրապես լայնորեն քննարկվեց լրագրողների դեմ բռնարարքներին ուղղված պայքարի խնդիրը: Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի դեկան Գ. Անանյանը հարեց, որ մեր ներքին խնդիրների մասին հաճախ չենք հիշում, եւ առաջարկեց բողոքի ձայն բարձրացնել հանուն Արգիշտի Կիվիրյանի: «Այժմի» խմբագիր Վ. Սարգսյանը տեղեկացրեց, որ այս փուլում ամեն հնարավոր բան արված է, ընդհուպ՝ միջազգային կազմակերպությունների արձագանքը: Իսկ դատավճռի հետագա անարդարացի լուծումները միահամուռ կդարձնեն նույնիսկ այդ հարցում այսօր ինչ-ինչ տարակարծություններ ունեցող լրագրողներին:

Սերտաճո՞ւմ, թե անհատականություն: Մեր հարցին՝ որքանո՞վ պետք է մամուլի մասին օրենքում արտացոլվեն ազգային հոգեբանության առանձնահատկությունները, Ա. Ռիխստերը պատասխանեց, որ մենք, հետխորհրդային երկրի բնակիչներս, ավելի շատ ընդհանրություններ ունենք, քան տարբերություններ: Բուդապեշտում Կենտրոնական եվրոպայի համալսարանի մարդու իրավունքների ծրագրի ղեկավար Գաբոր Գալմաին խոսում է այն մասին, որ եվրախորհրդի նախագծից փոխառնված հունգարական օրենքը տեղում մեծ սրբագրումների կարիք է զգում, մինչդեռ էստոնիայից փոխառնված Կիրգիզիայի մամուլի օրենքը, եթե մի քանի նրբություններ մի կողմ դնենք, հեշտությամբ կիրարկելի է: Իսկ Վ. Այդինյանը այդ հարցին պատասխանեց. «եթե անգամ օրենքում ազգային առանձնահատկությունները հաշվի չառնվեն, միեւնույն է, մամուլը հաշվի է առնելու, մամուլը չի կարող դուրս գալ ազգային հոգեբանության սահմաններից: Խորհրդային սերտաճման քաղաքականությունից ավելի հզոր բան չի կարող լինել: Բայց անգամ այն ժամանակ մեր եւ մամուլն էր տարբեր, եւ մշակույթը, եւ հոգեբանությունը: Կան ընդհանուր օրենքներ ժողովրդավարական մամուլի համար: Բայց այդ չափի ինտեգրացիա, իմ կարծիքով, որեւէ երկրում չի լինի»:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՅԱՆ

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

Լրագրողները համախմբվում են արժեքային նոր համակարգի ձեւավորման շուրջը

Մայիսի 20-ին Արմենպրեսի մամլո սրահում լրագրողական նախաձեռնությամբ կայացավ նորաստեղծ Մամուլի ազգային ակումբի հիմնադիր ընդհանուր ժողովը: Ժողովի քննարկմանը ներկայացվեց Մամուլի ազգային ակումբի (ՄԱԱ) կանոնադրության նախագիծը: Քննարկման արդյունքում կատարվեցին մի քանի փոփոխություններ, որից հետո հաստատվեց նորաստեղծ կազմակերպության կանոնադրությունը: Այնուհետեւ ընտրվեց 5 հոգուց բաղկացած վարչություն հետեւյալ կազմով՝ Տիգրան Հարությունյան («Նոյյան տապան»), Հեղինե Մկրտչյան («Նոյյան տապան»), Հրայր Զորյան (Արմենպրես), Նարինե Դիլբարյան («Հայկական ժամանակ»), Նարինե Մկրտչյան («Ազգ»): Մամուլի ազգային ակումբի նախագահ ընտրվեց Նարինե Մկրտչյանը: Ընտրվեց վերստուգիչ հանձնաժողով հետեւյալ կազմով՝ Վլադիմիր Օհանյան («Մնարք»), Արամ Հովհաննիսյան (հայկական հեռուստատեսության «Մայրաքաղաք» ծրագիր) եւ Իրինա Մարգարյան («Արմինֆո»): Ընտրվեց էթիկայի հանձնաժողով (Գայանե Մուրոյան «Նոյյան տապան», Մարինա Մկրտչյան «Գոլոս Արմենիի», Արմեն Հակոբյան «Հայկական ժամանակ»):

Եվ քանի որ նորաստեղծ ակումբը նպատակամիտված է համախմբելու գործող լրագրողներին, ուստի կանոնադրության մեջ ամրագրվեց այն դրույթը, որ հերթական ընդհանուր ժողովի ժամանակ էթիկայի հանձնաժողովը հաշվետվություն է ներկայացնում ՄԱԱ-ի անդամների լրագրողական գործունեության մասին:

Կանոնադրության համաձայն, ՄԱԱ-ն կարող է ունենալ պատվավոր եւ ընկերակից անդամներ:

Ընդհանուր ժողովը նորաստեղծ վարչությանը հանձնարարեց կանոնադրությունը ներկայացնել ՀՀ արդարադատության նախարարություն գրանցվելու որպես հասարակական կազմակերպություն:

Մամուլի ազգային ակումբի հիմնադիր ժողովն ընդունեց հետեւյալ հայտարարությունը.

Անկախություն ձեռք բերելուց հետո Հայաստանի երրորդ Հանրապետության առջեւ կանգնած է արժեքային նոր համակարգի ձեւավորման խնդիրը, որն անքակտելի է չորրորդ իշխանության նոր սերնդի կայացումից: Այս առաջնային նպատակի իրագործման համար անհրաժեշտ է Հայաստանի գործող լրագրողների համախմբումը՝ ազգային, ժողովրդավարական, մասնագիտական արժեքների շուրջ: Ըստ այդմ՝ մենք հիմնում ենք Մամուլի ազգային ակումբ: Ազգային ակումբի հիմնարար խնդիրներն են՝ ա) ազգային, ժողովրդավարական արժեքների ամրակայումը, բ) մասնագիտական շահերի պաշտպանությունը, գ) ազատ խոսքի եւ մամուլի կայացման աջակցումը, դ) լրագրողական նոր սերնդի ձեւավորման սատարումը, ե) լրագրողական մասնագիտացման խորացումը տարբեր ուղղություններով՝ քաղաքական, տնտեսական, ընկերային, հետաքննական եւ այլն, զ) արտերկրի եւ սփյուռքի զանգվածային տեղեկատվական միջոցների, լրագրողների հետ գործուն կապերի ամրապնդում:

Մամուլի ազգային ակումբը բաց է այն բոլոր լրագրողների, շահագրգիռ անձանց առջեւ, ովքեր կարեւորում են այս խնդիրների իրագործումը:

Ախուրյանում բացվեց մոր եւ մանկան առողջության կենտրոն

Մայիսի 19-ին Ախուրյանում տեղի ունեցավ Հայ օգնության միության «Մոր եւ մանկան առողջության կենտրոնի» բացումը: Առողջապահական այդ գեղեցիկ կառույցը ներառում է հինգ բաժանմունքներ, այդ թվում նաեւ մանկաբուժություն, դեղատուն, գրադարան, խոհանոց: Կենտրոնին հարակից կառուցել են նաեւ գեղեցիկ կահավորված երկու տուն հյուրերի համար:

ՀՕՄ-ի կենտրոնական վարչության անդամ Արփի Չարխուդյանը ժապավենը կտրելուց հետո հյուրերին առաջնորդեց ներս: Բոլոր բաժանմունքներն ու լաբորատորիան կահավորված էին արտասահմանյան արդիական սարքավորումներով ու գրասենյակային գեղեցիկ կահույքով:

Բացմանը ներկա գտնվող արտասահմանցի մեծաթիվ հյուրերին ու ախուրյանցիներին ողջունեց Արարատի մարզպետ Արարատ Գոմցյանը. «Ախուրյանում բացվում է մոր եւ մանկան առողջության կենտրոն, որն ամենակարեւորն է ազգի բազմացման ու առողջության պահպանման հիմնախնդիրը լուծելու համար»: Առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը այդ «սքանչելի կառույցը» մարզային բարի կամքի արդյունք համարեց, շնորհակալություն հայտնելով ՀՕՄ-ին՝ իր բոլոր ներդրումների ու հատկապես առողջության կենտրոնի համար: Հայաստանի կառավարության անունից ներկաներին շնորհավորեց ու ՀՕՄ-ին շնորհակալանքի խոսքեր հղեց կառավարության մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանձնաժողովի աշխատանքային խմբի ղեկավար Ֆրիդրիխ Բաղեյանը:

ՀՕՄ-ի Հայաստանի շրջանային վարչության ատենապետուհի Ալվարդ Պետրոսյանը բարի վայելում ցանկանալով Ախուրյանի, Գյումրիի, Արթիկի, Անիի բնակչությանը ասաց. «88 թ.-ի տարերային երկրաշարժից հետո մեր հայրենիքի ամենաշեն, ամենատոհմական բնակավայրերից մեկին կոչվել «աղեքսի գոտի» անունը, որը ազգային վերքի պես մի բան է, եւ մենք ինչքան շուտ համազգային ուժերի համախմբումով կարողանանք այդ վերքը բուժել, այնքան լավ կլինի: Ուզում եմ գոնե մեր թոռները չհիշեն, որ այս շեն բնակավայրը աղետի գոտի է կոչվում: Այսօրվա արարողությունը այդ գործընթացի մի փոքրիկ դրսեւորումն եմ համարում եւ դրա համար շատ ուրախ եմ: Ուրախ եմ, որ այս արարողությանը մասնակցում է ողջ ազգը եւ Հայաստանից, եւ Սփյուռքից»:

Նույն միտքը շեշտեց նաեւ կառույցի տերը՝ Հյուսիսային Ամերիկայի ՀՕՄ-ի շրջանային վարչության ատենապետուհի Մարո Մինասյանը. «Այս կառույցը հայության հավաքականության արդյունքն է եւ խորհրդանշում է Սփյուռքի, հայրենի իշխանությունների ու ժողովրդի կապը»: Նա հայտնեց, որ առաջիկա երեք տարիներին վարչությունը կշարունակի իր օժանդակությունը կենտրոնին, մասնավորապես անվճար դեղորայք տրամադրելով կենտրոնի դեղատանը: Պաշտոնական բացման արարողությունը իր խոսքով եզրափակեց ՀՕՄ-ի կենտրոնական վարչության ատենապետուհի Վանուհի Խաչանյանը, որից հետո առողջապահական կենտրոնի գործունեությանը վերաբերող եռալեզու պայմանագիր ստորագրեցին Արարատի մարզպետ Արարատ Գոմցյանը, ՀՕՄ-ի ներկայացուցիչ Մարո Մինասյանը եւ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը:

Կենտրոնի սրահում փակցված ցուցանակի վրա փորագրված էին ՀՕՄ-ի Հյուսիսային Ամերիկայի 35 մասնաճյուղերի եւ այն անհատ բարերարների անունները, որոնց ֆինանսական ներդրումով իրականություն է դարձել այդ գեղեցիկ կառույցը:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ներքին կյանք

«Հանրապետությանն անհրաժեշտ է ուժեղ, միասնական փաստաբանական կոլեգիա»

Մայիսի 22-ին լրանում է ՀՀ փաստաբանների կոլեգիայի հիմնադրման 75-ամյակը: Անհասկանալի պատճառներով կոլեգիայի արխիվը չի պահպանվել: Եղած կցկտուր տեղեկությունները մի քանի թվական տվյալներ են: ՀՀ փաստաբանների կոլեգիան հիմնադրվել է 1922 թ.-ին մի խումբ նախաձեռնողների կողմից եւ մինչեւ օրս 12 նախագահ է ունեցել: Սակավաթիվ արխիվային նյութերը կոլեգիայի պատմությունը սկսում են 1938 թ. նոյեմբերից, երբ կոլեգիան 18–25 անդամ է ունեցել: 1956–69 թթ. կոլեգիան քանակապես թռիչք է ապրել անդամների թիվը հասցնելով 100–150-ի: Ներկայումս փաստաբանների կոլեգիայի անդամների թիվը անցնում է 290-ից, եւ ինչպես ՀՀ փաստաբանների կոլեգիայի նախագահության նախագահ Միշա Փիլիպոսյանն է վկայում, հանրապետությունը փաստաբանների կարիք ունի եւ քանակապես կարող են էլ ավելի ընդարձակել կոլեգիան: Փաստաբանների կոլեգիայի հիմնադրման ու նրա անցած ուղու մասին է մեր հարցազրույցը կոլեգիայի վերջին 12-րդ նախագահ Միշա Փիլիպոսյանի հետ:

— Փաստաբանական ծառայության մասին ներկայիս գործող օրենսդրությունը բավարարո՞ւմ է փաստաբանների կոլեգիայի անդամներին մասնագիտական պարտականություններն իրականացնելիս:

– Փաստաբանները ներկայումս առաջնորդվում են ԽՍՀՄ փաստաբանական ծառայության մասին օրենքով եւ դրա հիման վրա ընդունված փաստաբանական ծառայության կանոնադրությամբ: Այդ հնացած օրենքներով, ինչ խոսք, փաստաբանների կոլեգիայի աշխատանքների կազմակերպումը դյուրին չէ, եւ վերջին տարիների քաղաքական իրադարձությունները կտրուկ փոփոխություններ են պարտադրում նաեւ մեր բնագավառին: Այդ փոփոխությունները հստակ դարձան սահմանադրության ընդունման պահից, քանի որ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճիռների, վճիռների ու որոշումների բողոքարկման իրավունքը վերցվեց Գերագույն դատարանի իրավասությունից եւ ամրագրվեց արտոնագրված փաստաբաններին: Սահմանադրության ուժի մեջ մտնելուց հետո ԳԴ-ի նախագահը անմիջապես դադարեցրեց այդ ֆունկցիան (դա օրենքի պահանջն էր), եւ մինչեւ այսօր այդ օղակում առաջացած բացը որեւէ ձեւով չի լրացվել. հատուկ արտոնագիր ունեցող փաստաբանական ինստիտուտը չի գործել:

Ճիշտ է, ՀՀ նախագահի դատավարական վերափոխումների մասին փետրվարի հրամանագրից հետո նաեւ այս ուղղությամբ որոշ աշխատանքներ կատարվեցին: Սակայն ամենակարեւորն այն է, որ այդ հրամանագրից հետո օրենքների մշակման աշխատանքներում ներգրավվեցին մեր կոլեգիայի անդամներից չորս փաստաբաններ. երկուսը մասնակցում են քրեական, երկուսը քաղաքացիական դատավարական իրավունքի օրենսդրության մշակմանը: Մինչ այդ, 75-ամյա աշխատանքային փորձ ունեցող փաստաբանների կոլեգիայի անդամները չէին ներգրավվել օրենքների մշակման աշխատանքներում, անտեսվում էր նրանց աշխատանքային փորձը: Մինչդեռ, փաստաբանները, լինելով դատական գործընթացի անմիջական մասնակից, բոլորից շուտ են զգում օրենսդրության թերությունները:

– Փաստաբանների կոլեգիան ակտիվություն դրսեւորո՞ւմ է իր բնագավառին վերաբերող օրենսդրություն մշակելու հարցում:

– Մեր կողմից նախապատրաստվել եւ փաստաբանների կոլեգիայի նախագահությունում ու իրավաբանական կոնսուլտացիայում քննարկվել է օրինական ուժի մեջ մտած վճիռը, դատավճիռները հսկողական կարգով վերանայելու, բողոքներ բերելու մասին օրենսդրությունը: Պատրաստի օրենքի նախագիծը ներկայացվել է ԱԺ-ի տնտեսաիրավական հանձնաժողովին, որ քննարկվել ու մասնակի շտկումներ է կատարվել եւ հույս ունենք, կներկայացվի ԱԺ-ի քննարկմանը: Համոզված եմ, այս օրենքը ընդունվելու դեպքում մինչ այսօր եղած օրենսդրական բացը, հատկապես հսկողական բողոքների կարգավորման բնագավառում, կլրացվի. բազմաթիվ մարդիկ իրենց բողոքները ներկայացնելու հնարավորություն կունենան, որն էլ ինչ-որ ձեւով կվերացնի այն հնարավոր խախտումներին հնարավորություն տվող միջավայրը, որն ստեղծվել էր այդ օղակի բացակայության պատճառով:

– Զարգացման ի՞նչ փուլեր է անցել փաստաբանությունը անցած 75 տարիների ընթացքում:

– Մեր հանրապետությունում փաստաբանությունը բավականին բարդույթներով է անցել: Ժողովուրդն այնքան էլ չի վստահել այդ կոլեգիային այն պարզ պատճառով, որ արդարության իրականացման եւ մարդկանց իրավունքների ու օրինական շահերի պաշտպանության միջեւ խիստ սահմանազատում չի եղել: Մարդկանց մեջ այնպիսի տպավորություն է ստեղծվել, որ երբ այս կոլեգիան գործում է տեսական շրջանակում (չնայած տեսական ոլորտում չի գործել, միշտ էլ առանձին է եղել), դժվար թե փաստաբանները կարողանան ինչ-որ բանի հասնել: Տարիների ընթացքում, եւ սա նաեւ փաստաբանների կոլեգիայի աշխատանքի արդյունքն է, այս մթնոլորտը կարծես թե պարզեցվել է: Ներկայումս մեզ դիմողները բավականին շատ են, ներկայացվող պահանջները նույնպես բարդ են ու խիստ: Այս առումով էլ փաստաբանների կոլեգիայում վերակազմավորման շրջան է ընթանում, հատկապես մեծ ուշադրություն է դարձվում կադրերի ընտրությանը:

Շուկայական հարաբերությունները թափանցել են նաեւ փաստաբանության ոլորտ, մտքի, ուղեղի առքուվաճառք է կատարվում: Մարդիկ ցանկանում են այնպիսի փաստաբան ընտրել, որը գիտակ է, բարեխիղճ, հետեւողական եւ կարող է իրենց օգտակար լինել: Կարծում եմ, կարելի է փաստաբանների կոլեգիան քանակապես ավելի ընդարձակել, քանի որ հանրապետությունն այսօր փաստաբանների կարիքը զգում է, եւ այդ ուղղությամբ աշխատանքներ տարվում են:

– Փաստաբանների կոլեգիան հանրապետությունում մրցակիցներ ունի՞:

– ՀՀ արդարադատության նախարարությունը լիցենզիաներ է տալիս իրավաբաններին, որը իրավաբանական օգնություն ցույց տալու հնարավորություն է ընձեռում նրանց: Սակայն լիցենզիայի էությունը սխալ է մեկնաբանվում եւ նախաքննական եւ դատաքննական մարմինների կողմից եւ լիցենզավորված անձանց ու փաստաբանների գործունեության հիմնական ոլորտը չի տարբերակվում:

Փաստաբանական օգնություն ցուցաբերող միակ կազմակերպությունը դեռեւս գործող օրենսդրությամբ ՀՀ փաստաբանների կոլեգիան է: Այլ մարմիններ, այլ անձինք, որոնք չնայած լիցենզավորված են, կարող են օգնել, բայց նրանց օգնությունը փաստաբանական չի կարող կոչվել: Այդ է պատճառը, որ մեր օրենսդրությամբ նույնիսկ նախատեսված է, բացի փաստաբաններից որպես դատապաշտպաններ կարող են հանդես գալ նաեւ այլ անձինք, բայց նրանց մասնակցությունը նախաքննությանը պետք է լինի միայն քննիչի ու դատարանի որոշմամբ: Փաստաբանների նկատմամբ այդպիսի սահմանափակում չի եղել, իրավաբանական կոնսուլտացիաներից տրված օրդերը լիովին բավարար է փաստաբանական գործունեություն ծավալելու համար:

Այսօր մասսայաբար խախտվում է օրենքի այդ պահանջը եւ յուրաքանչյուր լիցենզավորված անձ կարող է հանդես գալ եւ նախաքննական մարմնում, եւ դատարանում, փաստաբանի անունով հանդես գալ դրա իրավունքը չունենալով: Դրանից խամրում է փաստաբանության անունը, որովհետեւ լիցենզավորված ոչ բոլոր իրավաբաններն են մասնագիտական այն մակարդակն ունեն, որ կարողանան պաշտպանություն իրականացնել: Պատահական մարդիկ են հանդես գալիս որպես պաշտպաններ եւ ոչ թե օգնում են հանցանքը վեր հանելուն, այլ աշխատում են բացեր թողնել նախաքննական մարմինների համար, հատկապես իրականությունը չպարզաբանելու, ինչու չէ, նաեւ հանցանքը վեր հանելու առումով: Նրանց գոյությունը ձեւական է դառնում նրանով, որ անգամ չեն էլ մասնակցում հարցաքննություններին, այդպիսով քաղաքացուն զրկելով սահմանադրորեն իրեն վերապահված պաշտպանության իրավունքից: Իրավիճակը վերջերս ներկայացրել ենք ՀՀ արդարադատության փոխնախարար Գագիկ Ջհանգիրյանին, քանի որ նման երեւույթները իրավական պետության կառուցմանը համահունչ չեն եւ բազմաթիվ անօրինականությունների իրականացման հնարավորություններ են ստեղծում դատաիրավական համակարգում: Փոխնախարարի միջամտությունն ենք ակնկալում պաշտպանության հետ կապված գործող օրենսդրության անխախտ իրականացման ուղղությամբ: Մեր հանրապետությանն անհրաժեշտ է ուժեղ, միասնական կոլեգիա, որը կարողանա բարձր մակարդակով եւ ամբողջությամբ իրականացնել դատաիրավական պաշտպանությունը:

– Ինքներդ նշեցիք, որ շուկայական հարաբերությունները թափանցել են փաստաբանության ոլորտ. ձեր կոլեգիայի 290 անդամները մշտական զբաղվածություն ունենո՞ւմ են:

– Այս հախուռն լիցենզավորումը նաեւ իր սոցիալական վատ հետեւանքները թողեց կոլեգիայի անդամների նյութական ապահովվածության վրա: Մեր փաստաբաններն այսօր հիմնականում մասնակցում են այն գործերով, որոնցով մեղադրվողները սնանկ են եւ չեն կարող պաշտպանով ապահովել իրենց, եւ ստիպված կոլեգիան նրանց ապահովում է պետական պաշտպանության կարգով: Փաստաբաններն ամիսներով դատական գործերի են մասնակցում եւ չեն վարձատրվում, սպասում են, թե այդ մասին երբ որոշում կկայացվի: Նրանց աշխատավարձը գոյանում է իրենց հոնորարներից եւ բազմաթիվ հարկեր ու տուրքեր վճարելուց հետո չնչին մասն է իրենց մնում: Իհարկե, ունենք նաեւ փաստաբաններ, որոնք պայմանագրային կարգով են մասնակցում, այստեղից էլ անհատականություններ, շուկայական հարաբերություններ եւ այլն:

– Ինչպիսի՞ն են դատարաններ–փաստաբանների կոլեգիա փոխհարաբերությունները:

– Ընդհանրապես տեսական վարչական մարմինների հետ մեր փոխհարաբերությունները բավականին գործնական են եւ պաշտպանության իրականացման հետ կապված վեճերը դահլիճից դուրս չեն գալիս, այսինքն չեն վերածվում ներ անձնական, ծածուկ փոխհարաբերությունների: Դրանք դիտվում են որպես զուտ մասնագիտական փոխհարաբերություններ: Փաստաբանների վերաբերյալ վերջին շրջանում դժգոհություններ չունենք ոչ քաղաքացիներից, ոչ տեսական վարչաիրավական մարմիններից: Բացառությամբ մի դեպքի «02» թերթի մայիսի 1-ի համարից տեղեկացանք, որ մեր կոլեգիայի անդամներից Լարիսա Զաքարյանը քաղաքացուն իրավաբանական օգնություն ցուցաբերելիս փաստաթուղթ է կեղծել, որի համար Մաշտոցի տարածքային դատարանը նրան դատապարտել է մեկ տարվա ուղղիչ աշխատանքի: Ցավոք, ոչ համապատասխան քննչական մարմինը, եւ ոչ էլ իրավաբանական կոնսուլտացիայի վարիչն ու փաստաբանը, որի վերաբերյալ դատավճիռ է կայացվել, փաստաբանների կոլեգիայի նախագահությանը տեղյակ չեն պահել կատարվածի մասին: Գործը քննող դատարանը պարտավոր էր մեզ տեղեկացնել: Թերթից տեղեկանալուց հետո փաստաբանի հարցը քննվել է նախագահությունում եւ իմ հրամանով կասեցվել է նրա գործունեությունը: Հարցը վերջնական լուծում կստանա մայիսի 22-ի նախագահության նիստում, մեր կանոնադրության 27-րդ հոդվածի համաձայն փաստաբանը ենթակա է վտարման:

– Կոլեգիան ի՞նչ միջոցառումներ է ձեռնարկում փաստաբանների մասնագիտական որակը բարձրացնելու համար: Այլ երկրների հետ համագործակցո՞ւմ եք:

– Չեմ ասի, թե այս առումով բավարար աշխատանքներ են տարվում: Կոլեգիան սերտ կապերի մեջ է Երեւանում գտնվող ամերիկյան իրավաբանների միության ներկայացուցիչների հետ: Վերջերս նրանց հետ այցելեցինք Գյումրիի փաստաբանների կոլեգիա սեմինար պարապմունքներ կազմակերպելու նպատակով: Միությունն իր աջակցությունն է խոստացել մեզ փաստաբանական ծառայության մասին օրենքի նախագիծը պատրաստ լինելու դեպքում թարգմանել եւ ուղարկել փորձագետներին նրանց եզրակացությունը ստանալու համար:

Առաջիկայում սեմինար պարապմունքներ անցկացնելու պայմանավորվածություն ունենք Գյումրիի, Վանաձորի փաստաբանների համար: Մեր կողմից առաջադրված աշխատանքային պլանով երկու ամիսը մեկ սեմինար պարապմունքներ կանցկացվեն կոլեգիայում, հիմնական շեշտը դրվում է օրենսդրության ուսումնասիրության վրա:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Ազգային «Գրադարանի աղջկան»

Մի չարչու ողբականից

Ներեցեք, որ Ձեզ անունով չեմ դիմում, քանի որ չգիտեմ Ձեր անունը եւ, ճշմարիտն ասած, կարեւոր էլ չէ գիտենալ, քանզի Դուք մենակ չէք Ձեր անտեղյակության արդար վրդովմունքով: Հիշո՞ւմ եք, մի անգամ ծերունի ընթերցողներից մեկին արհամարհանքով, բարձրաձայն վրդովմունքով «տեղը դրեցիք»՝ «Ես ձեզ ճանաչում եմ, դուք թերթերի առեւտուր եք անում, հիմա եկել եւ ուզում եք, որ ձեզ սպասարկեմ՝ ձրի թերթեր տամ, որ դուք կարդաք»: Այո, առաջին հայացքից միանգամայն արդար էր Ձեր վրդովմունքը, բայց եթե մի քիչ ավելի խորը մտածեիք, թերեւս մի քիչ ավելի ներողամիտ կլինեիք: Հիշեցեք իմ ոչ պակաս վրդովված պատասխանը Ձեզ՝ «Այո, ես էլ չարչիություն եմ անում, լավ եմ անում, ինչ է, ուզում էիք, որ շատերի պես ձեռքս մեկնեի մուրացկանությո՞ւն անեի, դա Ձեզ դո՞ւր կգար, հապա ինչպես յոլա գնամ, եթե 45 տարի զուտ աշխատավարձով ապրելուց հետո այժմյան ահավոր գների պայմաններում 3900 դրամ թոշակ եմ ստանում եւ դեռ փառք աստծուն, որ 2 տարի առաջ ստացած իմ ճողվածքով «грыжа» հանդերձ դեռ կարողանում եմ մնալ «իմ ձեռին, իմ ոտին» եւ շարունակել չարչիությունը: Հավատացնում եմ, ամբողջ կյանքում արհամարհել, բանավոր ու գրավոր քննադատել եմ առեւտրով զբաղվողներին, իսկ հիմա այդ նույն չարչիության «ջատագով» եմ դարձել, որովհետեւ ավելի սարսափելի բան եմ տեսել. անցյալ տարի Մաշտոցի պողոտայի շուկայում մի 70-ն անց տղամարդ էշի պես զռում էր, իսկ առեւտրական կանայք քրքջալով 10 կամ 20 դրամ էին տալիս, իսկ մեր «էշը» ավելի բարձրաձայն էր զռում, եւ կանայք ավելի շատ փող էին տալիս սովից խելագարույս ծեր մուրացկանին: Մի ժամանակ (կոմունիստների իշխանության «ոսկի» ժամանակներում) ես գրեթե բոլոր կարեւոր միութենական եւ հանրապետական թերթերն ու հանդեսները բաժանորդագրությամբ ստանում կամ գնում էի (թոշակիցս բացի նաեւ երկու տեղ պահակություն էի անում) եւ շաբաթը կամ 10 օրը մեկ հարեւաններիս խնդրում էի կուտակված թերթերը տանեն բանեցնեն, որ հաջորդների համար տեղ բացվի, կամ հետաքրքիր թերթերն ու հանդեսները ձրի գլխավոր արխիվային վարչությանն էի հանձնում, իսկ այժմ չարչիությունը փրկության օղակ է դարձել ինձ համար...

Այնպես պատահեց, որ տպարանում սրբագրիչ աշխատելուս ժամանակ ակնոցս ձեռքիցս ընկավ եւ ապակին կոտրվեց, իսկ առանց ակնոցի ես կարդալ, այսինքն աշխատել չեմ կարողանում: Որոշեցի մի նոր ակնոց գնել, պարզվեց, որ ամենաէժանը արժեր 1500 դրամ, իսկ աշխատավարձս 500 դրամ էր: Երբ տպարանի տնօրենին հայտնեցի այդ մասին, ասաց. «Մի դիմում գրիր արհմիության անունով, որպես օգնություն ձեւակերպենք 1000 դրամ, ավելացրու քո աշխատավարձը եւ ակնոց գնիր»: Դա շատ վիրավորական թվաց ինձ, ասացի՝ բա ամբողջ ամսվա աշխատավարձով մի ակնո՞ց էլ չկարողանամ գնել, կամ ռոճիկս բարձրացրեք, կամ էլ ազատեք աշխատանքից, ես երբեք մուրացկանություն չեմ արել եւ չեմ անի: Դիմում տվեցի, աշխատանքից չազատեցին, հաջորդ 2-րդ եւ 3-րդ դիմումները գրեցի եւ հայտարարեցի, որ աշխատանքի չեմ գա եւ չգնացի:

Այստեղ հիշեցի «Գթության» մասին: Բարի մարդկանց խորհրդով դիմեցի «Գթությանը»: Մի երկու շաբաթ գնալ-գալուց հետո մերժում ստացա, թե չունենք, իսկ ինչպես ռուսներն են ասում «На нет и суда нет»: Եվ ես վերջապես, երկար մտորումներից հետո այդ ողբալի դրությունից ելքը գտա: Դա ամենափրկիչ չարչիությունն էր... Պետք է խոստովանեմ, որ չարչիության շնորհիվ միայն դառնություններ չեմ ճաշակել, երբեմն լինում են նաեւ դրական ազդակներ: Օրինակ, 1990 թ. դեկտեմբերի վերջերին հանրահայտ Խաչիկ Ստամբոլցյանը հեռուստատեսությամբ ասաց, որ Ֆրանսիայի մի օդանավակայանից Հայաստանի համար նախատեսված «Գթության» դեղորայքը չեն կարողանում տեղափոխել փող չլինելու պատճառով, եւ խնդրեց՝ ով որքան կարող է օգնի: Հաջորդ օրը ես տարա եւ մեկ ամսվա թոշակս (118 ռուբլի) «Գթությանը» նվիրեցի, որի համար շնորհակալագիր եւ «Հայր մեր» ստացա, որոնք մեծ բավականություն պատճառեցին ինձ: 1996 թ. ապրիլի 7-ին Թատերական հրապարակում «Հայաստան» հիմնադրամի օգտին հանգանակումներ անցկացնելու օրը, մեկ ամսվա թոշակս (2400 դրամ) նվիրեցի Գորիս-Ստեփանակերտ ճանապարհի կառուցման օգտին: Պետք է ասել, որ իմ «աղայի» նման ամբողջ օրը պարապ-սարապ քարշ եկող «խելոք» հարեւաններս ծիծաղում էին, թե մեզնից կարիքավոր չկա, մեզ տուր փողը...

Հիմա ձեզ եմ հարցնում, ո՞րն է լավ, ո՞րն է ավելի ազնիվ: Շատերի նման «մաքուր ձեռքով», «մաքուր» խղճով աղավարի տանը նստելն ու նվնվա՞լը, թե թեկուզեւ մի զզվելի գործ անելը եւ ըստ հնարավորության մեր ազգի մերօրյա ցավերի ու հոգսերի ծովում մի բուժիչ կաթիլ ավելացնելը: Ասում են, մի խեղդվող մարդ դիմում է աստծուն, թե «Աստված ջան, խեղդվում եմ, օգնիր»: Աստված պատասխանում է. «Ես կօգնեմ, բայց դու գոնե ձեռքերդ թափահարիր»: Իմ խորին համոզմամբ, ես այս զզվելի չարչիությամբ մեր տեր աստծու այդ պատվեր-պատվիրանն եմ կատարում:

Անկեղծ հարգանքներով՝ նախկին մանկավարժ, ներկայումս «չարչի ախպեր»՝

ՍՈՒՐԵՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Օդային ծառայությունների գործարարները զբաղվում են թուրքանպաստ քարոզչությամբ

Ապրիլի 18-ին երկրի խոշորագույն օդային ծառայության գործարարները նախագահ Քլինթոնին նամակ հղեցին արտահայտելու իրենց վրդովմունքը Թուրքիայի պահանջած գերարդիական ամերիկյան զենքերի արտահանումը անընդհատ ձգձգելու կառավարության քաղաքականության դեմ: Ցուցին Մըրֆին «Ջեներալ էլեկտրիկ էրքրաֆթ էնջինզ» ընկերությունից, Հարի Ստոունսայֆերը «Մքդոնել Դուգլաս» ընկերությունից եւ Ջեյմս Հարդիմանը «Տեքստրոն» ընկերությունից, իրենց համատեղ նամակում պահանջեցին վերանայել այդ քաղաքականությունը, որը խոչընդոտում էր Անկարայի 3 միլիարդ դոլարի հարձակողական տիպի ուղղաթիռներ գնելու ծրագրի իրագործումը:

Ակնկալվում է, որ Թուրքիայի պաշտպանության նախարարությունը ուղղաթիռների համատեղ արտադրություն սկսելու մրցույթ կհայտարարի: Մրցույթում հաղթողը 1998 թվին թուրքական գործարանների հետ սկսելու է առաջին 50 ուղղաթիռների արտադրությունը: Թուրքիան նույնպես ծրագրում է 1998 թվին գնել 4 միլիարդ դոլարի արժողությամբ մարտական տանկեր: Առաջիկա 10 տարիների ընթացքում 31 միլիարդ դոլարի ընդհանուր արժողությամբ այլ ռազմամթերք գնելու Թուրքիայի փառասիրական ծրագրերում նշված են նախազգուշական ինքնաթիռներ, նավատորմային հետախուզական ինքնաթիռներ, ականազերծող նավեր, անվավոր մեքենաներ եւ հաղորդակցության գերարդիական միջոցներ:

«Մենք պահանջում ենք, որ Կոնգրեսը ժամանակին տեղյակ պահվի եւ արտահանման համապատասխան իրավունքները մեզ տրվեն, որպեսզի կարողանանք մրցել նույն գործում շահագրգռված արտասահմանյան ընկերությունների հետ», ասվում է նախագահին ուղղված նամակում:

Դրանից առաջ մարտի 28-ին, 20 ամերիկյան օդային ծառայությունների գլխավոր արդյունաբերողները նամակ էին հղել պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթին, պահանջելով նրանից անհապաղ ավարտին հասցնել Թուրքիային զենք մատակարարելու արդեն երկու տարի ձգձգվող ծրագիրը: Նրանք վրդովմունքով նշել էին այն փաստը, որ Սպիտակ տան կողմից Կոնգրեսի տեղեկացմանն ու վավերացմանը 18 ամիս սպասելուց հետո Թուրքիան 10 «Սուպեր-կոբրա» տիպի հարձակողական ուղղաթիռներ ձեռք բերելու 1995 թվի մայիսին կատարած իր պատվերը չեղյալ էր հայտարարել: Թուրքերն ի վերջո այդ ուղղաթիռները պատվիրել էին Փարիզում տեղակայված «Յուրոկոպտեր» ֆրանկո-գերմանական համատեղ ընկերությանը, որը համաձայնել էր մոտ 450 միլիոն դոլարի դիմաց Թուրքիայում արտադրել 30 «Կուգար» տիպի ուղղաթիռներ:

Համաձայնելով հանդերձ ԱՄՆ-ի գործարարների հետ, որ իրավունք ունեն պաշտպանելու իրենց ընկերությունների շահերը, մենք չենք կարող անտեսել այն փաստը, որ այդ գործարքով (եթե իրականություն դառնա) նրանք զինում են ցեղասպանություն գործած մի երկիր, որն իսկական սպառնալիք է շրջակա երկրների՝ Հայաստանի, Կիպրոսի, Հունաստանի եւ Սիրիայի համար:

Ինչպես մի քանի անգամ նշել ենք, Վաշինգտոնում մեր դատի հետապնդման աշխատանքներում մենք ոչ միայն Թուրքիայի եւ նրա քարոզչական աշխատանքները տանող թուրքական ընկերությունների դեմ պետք է պայքարենք, այլեւ պարտավոր ենք հաշվի առնել, որ թուրքերն օգտագործում են ամերիկյան ընկերությունների փառասիրությունը եւ նոր շուկաներ բացելու անհագ ցանկությունը ու ստիպում նրանց Կոնգրեսում եւ Սպիտակ տանը քարոզչական աշխատանք տանել հօգուտ Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի եւ ընդդեմ Հայաստանի ու ցեղասպանության ճանաչման:

Հայ քաղաքական գործիչները պարտավոր են տեղյակ լինել այդ ընկերությունների թուրքանպաստ եւ հայատյաց քարոզչական գործունեություններին: Ամերիկահայ համայնքը նամակների, հավաքույթների, ցույցերի եւ նույնիսկ բոյկոտների միջոցով պարտավոր է հակահարված տալ թուրքական ճնշումներին եւ հասկացնել ամերիկյան այդ ընկերություններին, որ մենք եւս կարող ենք վնաս հասցնել նրանց գործարար շահերին:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

ԵԿԵՂԵՑԻ

Հովհաննես Պողոս Բ-ն եւ Ալեքսի Բ-ն կհանդիպեն հունիսին Ավստրիայում

«Նյուզուիք» հանդեսի մայիսի 19-ի համարի համաձայն, կաթոլիկ եւ ուղղափառ եկեղեցիների փոխըմբռնման նոր փուլ է ակնկալվում:

Խորհրդային Միության փլուզումից հետո Ռուս ուղղափառ եկեղեցու պատրիարք Ալեքսի Բ-ն բազմիցս մերժել է Հռոմի Հովհաննես Պողոս Բ-ի՝ հանդիպելու բոլոր ջանքերը: Սակայն այս տարվա հունիսին, Ավստրիայում, նրանք վերջապես կհանդիպեն: Հանդիպումը, թերեւս, հող կնախապատրաստի պապի Ռուսաստան այցի համար: Հովհաննես Պողոս Բ-ն, «Նյուզուիք»-ի խոսքերով, «բուռն ցանկություն ունի այցելելու Ռուսաստան, սակայն կարող է դա անել միմիայն ռուսական եկեղեցու թույլտվությամբ»: Ավստրիայի հանդիպումը տեղի է ունենալու Պոլսի էկումենիկ պատրիարք Բարդուղիմեոսի ջանքերով, որը «Օրթոդոքս եկեղեցում իր հավասացյալների մեջ առաջինն է»: Երբ Վատիկանի պաշտոնյաները իմացան, որ Բարդուղիմեոսը Ալեքսի Բ-ի հետ հանդիպում է կազմակերպել, ենթադրեցին, որ պապը ուրախությամբ կընդունի առաջարկը: Այնուհետեւ Բարդուղիմեոսը ստացավ նաեւ Ռուսական եկեղեցու հովվապետի համաձայնությունը: ԱՐ. Մ.

ԴԱՎ-ի պատվաստանյութը՝ տասը տարո՞ւմ

19 ՄԱՅԻՍ, WSJ: Մերիլենդում ելույթ ունենալով՝ նախագահ Քլինթոնը 10 տարվա ժամկետ է սահմանել ԴԱՎ-ի պատվաստանյութի պատրաստման համար, չխոստանալով սակայն որեւէ հավելյալ ֆինանսավորում այդ հարցում: Նա դեղագործական ընկերություններին կոչ է արել այդ նպատակի համար ավելի շատ ներդրումներ կատարել, ինչը քննադատության ալիք է բարձրացրել որոշ ակտիվիստների շրջանում, որոնք բողոքել են, թե նախագահի նպատակները մեծ են, սակայն միջոցները՝ սահմանափակ:

Մոնղոլները կոմունիստ նախագահ ընտրեցին՝ Նաշագին Բագաբանդի

19 ՄԱՅԻՍ, AFP: Մոնղոլիայում նախագահական ընտրություններում հաղթանակ տարավ կոմկուսի նախկին առաջնորդ Նաշագին Բագաբանդին, որը շահեց քվեների 60 տոկոսից ավելին, մինչդեռ 7 տարի նախագահած նախկին նախագահը, որին աջակցում էր ղեկավարող ժողովրդավարական դաշինքը, 30 տոկոսից էլ պակաս քվե ստացավ: Հիշեցնենք, որ անցյալ տարի հունիսին կայացած խորհրդարանական ընտրություններում ժողովրդավարները շահեցին ձայների մեծամասնությունը՝ վերջ դնելով Մոնղոլիայում կոմունիստների 75-ամյա ղեկավարմանը: 47-ամյա նախագահ Բագաբանդին, օգտվելով իր վետոյի իրավունքից, կկարողանա այժմ կանխել ժողովրդավարների արմատական տնտեսական բարեփոխումները: Բագաբանդին սակայն պնդում է, թե ինքը կոմունիստ չէ, այլ ինչպես եւ իր կուսակցությունը՝ սոցիալ-ժողովրդավարական կողմնորոշում ունի:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտնում ենք Հայաստանի Հանրապետությունում Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացիներին, որ Իրանի նախագահական ընտրությունների օրը՝ սույն թվականի մայիս 23-ին (խուրդադ 2, 1376 թ.) առավոտյան ժամը 8-ից մինչեւ երեկոյան ժամը 18-ը Երեւանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանությունը տեղադրվելու է քվեատուփ:

Հայաստանում բնակվող Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացիներից խնդրվում է վերոնշյալ օրը դեսպանություն ներկայանալ անձնագրերով:

ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱ

Շվեդիան ապամոնտաժում է իր ռեակտորները

Միջուկային էներգիայի գծով չեմպիոն այս խոշորագույն սկանդինավյան երկիրը կարծես թե որոշել է վերադառնալ մոմին եւ հողմաղացին: Երկրի խորհրդարանը մի քանի շաբաթվա ընթացքում պետք է հաստատի երկու ռեակտորների ապամոնտաժումը, որն առաջին քայլը պիտի դառնա քաղաքացիական, ասել է «խաղաղ ատոմից» հրաժարվելու ճամփին: Իշխող սոցիալ-դեմոկրատների համար, որոնք անցյալ տարվանից լծվել են այս ծրագրին, դա նշանակում է «վերջապես հարգել ժողովրդի կամքը», մեջբերում է ֆրանսիական «Էքսպրեսը»: Այն կամքը, որն արդեն դրսեւորվում է տասնյոթ տարուց ի վեր:

Շվեդիայի միջուկային ծրագիրը Եվրոպայում ամենահավակնոտներից է. չորս վայրերում տեղակայված 12 ռեակտորներն այսօր ապահովում են երկրի էլեկտրաէներգիայի 52 տոկոսը: 1980-ին ամերիկյան Թրի Մայլ Այլընդ ատոմակայանի միջադեպի հաջորդ օրը, շվեդներին կոչ էին արել հանրաքվեով իրենց կամքն արտահայտել այդ հարցում: Եթե նրանք, անգամ, թույլատրել էին ավարտել ընթացիկ ծրագրերը, բայց եւ այնպես ժամանակին քվեարկեցին «խելամիտ» ժամկետում «քաղաքացիական ատոմից» հրաժարվելու օգտին: Մի փոքր անց երկրի խորհրդարանը վերջնական ժամկետ սահմանեց 2010 թվականը:

Վերոհիշյալ երկու ատոմակայանները գտնվում են Շվեդիայի հարավում, Մալմո քաղաքի մոտ Բարսեբեկ վայրում: Դրանք կկանգնեցվեն վաղաժամկետ. մեկը 1998-ի հուլիսից առաջ, մյուսը հաջորդ երեք տարիների ընթացքում: Ներկայումս այս ռեակտորներն արտադրում են երկրում սպառվող էլեկտրաէներգիայի մոտ 6 տոկոսը: Ապամոնտաժումը կշարունակվի նաեւ դրանից հետո, սակայն այս պարագայում որեւէ ճշգրիտ ծրագիր գոյություն չունի: Դա արվելու է ընդմիջումներով. 5 տարի հետո իրադրության մեջ կողմնորոշվելու համար: Պետությունը այդ գործընթացին տրամադրելու է 7 մլրդ ֆրանկ յոթ տարվա համար: «Մնում է» փոխարինել կորսված էներգիան: Հարկ է նշել, որ Բարսեբեկի ատոմակայանների վերացումը փոխհատուցելու միջոցները բավականին մշուշոտ են: Ըստ երեւույթին, նախատեսված է էներգիան խնայելու եւ քամու կամ բնական մյուս այլընտրանքային աղբյուրներ զարգացնելու վրա: Բացի

այդ, այլեւ անհնար է հույսեր կապել հիդրոէներգետիկայի հետ, որը մատակարարում է երկրի էլեկտրաէներգիայի 38 տոկոսը, քանի որ «կանաչների» ճնշման տակ որոշում է ընդունվել այլեւս նորանոր գետեր չներգրավել: Այսպիսով՝ ի վերջո հանգում ենք հիմնականում բնական գազի օգտագործմանը: Բայց, վերջինս նաեւ «կսմբում է» բնապահպաններին...

Վարչապետ Գորան Պերսոնին կարծես ոչինչ չէր պատրաստում վերակենդանացնելու այդ ծրագիրը: Միակ բանը, որ կարող էր դրդել նրան քաղաքական նկատառումներն են, անորոշ ժամանակով ուժեղացնել կապը միջուկային էներգետիկայի եռանդուն հակառակորդի՝ «Կենտրոնական» կուսակցության հետ եւ հեռու պահել վերջինիս 1998-ի ընտրարշավում «աջերի» հետ «սիրաբանելուց»... Սակայն, նա վստահ չէ, որ բնապահպանական այս «հայտագիրը» կբավականացնի: 1980 թ.-ից հետո երկրում իրավիճակը արմատապես փոխվել է:

Այսօր տնտեսական ճգնաժամի եւ խնայողության ֆոնի վրա սոցիոլոգիական տեսությունները հիմնականում ցույց են տալիս, որ շվեդներն այլեւս չեն ցանկանում զուրկ մնալ էժան էներգիայից, այն էլ միջավայրը ածխից կամ գազից ավելի քիչ աղտոտող աղբյուրից:

Այս ամենին գումարվում է արհմիությունների անհանգստությունը աշխատատեղերի փակման հետեւանքների առնչությամբ, երբ գործազուրկ է Շվեդիայի ազգաբնակչության 13 տոկոսը: Մյուս կողմից, երկրի խոշորագույն ընկերությունների՝ Էրիկսոնի, ԱԲԲ-ի, Վոլվոյի, Աստրայի եւ այլոց տերերը «գուժում են», թե կառավարության որոշումը կարող է «ավերել երկրի վստահության կապիտալը», հիասթափեցնել արտասահմանյան ներդրողներին եւ վնաս հասցնել գործարքների մրցակցությանը՝ հրահրելով էլեկտրականության սակագների աճը:

«Եկեք սպասենք մինչեւ վրա հասնի որեւէ միջուկային միջադեպ, եւ այդժամ մարդիկ կպահանջեն ատոմակայանների արագ փակումը», առարկում է արդյունաբերության նախարար Անդերս Սունդստրյոմը «միջուկամետ» լոբբիով ոգեշնչված «տագնապահարների» կերպարը քողազերծ անելուց առաջ:

Իսկ ահա մենք «իջնելով» հայոց հողին՝ ի՞նչ անենք: Սա է հարցը. «թողնե՞լ, թե՞ չթողնել»: Թեեւ, ճշմարտության առջեւ չմեղանչելու համար, «պարծենանք», որ հյուսիսցի այդ «միամիտ» ազգի համեմատ մենք «խորագետ եւ ժիր» հայերս «անհամեմատ առաջ» ենք. մեկ անգամ բացել ենք, մեկ անգամ էլ փակել ու եւս մեկ անգամ բացել...

Պատրաստեց
ՍԵՐԳԵՅ ՄԻՐՏՈՅԱՆԸ

ԷԿՈԼՈԳԻԱ

Շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը՝ Քլինթոնի թիվ 1 խնդիր

Բիլ Քլինթոնը պատրաստ է Ալ Գորից ստանձնելու Ամերիկայի՝ շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը խրախուսող պաշտոնյայի պարտավորությունները: Անցյալ շաբաթ Կոստա Ռիկայի սաղարթախիտ անտառներ կատարած «այցի» ընթացքում նախագահը հայտարարեց, որ գլխավորելու է ԱՄՆ-ի պատվիրակությունը Նյու Յորքում հաջորդ ամիս կայանալիք շրջակա միջավայրի պաշտպանության կոնֆերանսում: Դա 1992-ին Ռիո դե Ժանեյրոյի «Երկրի գագաթաժողովից» հետո առաջին խոշոր միջոցառումն է լինելու, որի նպատակը մեկն է՝ շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը դարձնել Միացյալ Նահանգների արտաքին քաղաքականության սյուներից մեկը: Քլինթոնը հավանության է արժանացրել մի ծրագիր, ըստ որի աշխարհի տարբեր երկրներում գտնվող ԱՄՆ-ի բոլոր դեսպանատները պետք է պետքարտուղարությանը հաղորդեն շրջակա միջավայրի զարգացման միտումները: Բացի այդ, դեսպանատներին կից պետք է հիմնվեն այսպես կոչված «Միջավայրի կենտրոններ»: «Նյուզուիք» հանդեսի համաձայն, Քլինթոնի քաղաքականության մեջ այսպիսի փոփոխությունները պայմանավորված են փոխնախագահ Ալ Գորի եւ նախագահի դստեր՝ Չելսի Քլինթոնի հորդորներով՝ ուժեղացնելու պայքարը բնության պահպանության բնագավառում:

ԱՐ. Մ.

Մշակույթ

28 միլիոն մարդ, որոնք չեն սիրում, երբ իրենց գլխին քարոզ են կարդում

Մի անգամ Reader's Digest-ի գլխավոր խմբագիր Քենեթ Թոմլինսոնը առաջնորդողներից մեկում նշեց, որ իրենց ամսագիրը լուրջ մարդկանց համար է... Այսպիսով, երկրագնդի վրա ապրում են ամենաքիչը 28 միլիոն լուրջ մարդիկ, որովհետեւ այդքան է ամսագրի տպաքանակը: Ընդ որում, Reader's Digest-ի անունը հիշատակվում է Գինեսի ռեկորդների գրքում՝ TV-Guide («Հեռուստատեսային ուղեցույց») պարբերականի կողքին, որի տպաքանակը «ընդամենը» 16 միլիոն է:

Հեռուստացույց դիտում են բոլորը: Իսկ ինչո՞վ է գրավում իր ընթերցողին Reader's Digest-ը: Եթե հավատանք ամսագրի խմբագրին, ապա նրանով, որ ձգտում է «լայնացնել մտահորիզոնը, հարստացնել հոգին ու զարգացնել մարմինը»: Տխուր պատկեր, այնպես չէ՞... Անմիջապես պատկերացնում ես լուրջ մարդկանց մտահոգ ամբոխ, որոնք շարունակ մտածում են «մտահորիզոնը լայնացնելու» մասին: Սակայն դա այդպես չէ: Ամսագիրն իր նպատակին հասնում է ոչ թե բարոյախոսական ձանձրալի խորհրդածությունների միջոցով, այլ փաստերի շարադրմամբ: Ընթերցողները չեն սիրում, երբ իրենց գլխին քարոզ են կարդում եւ սովորեցնում ինչպես ապրել: Նրանք նախընտրում են, որ իրենց ոչ թե ասեն, որ քաղցկեղի դեմ պետք է պայքարել, այլ պատմեն իրական դեպք իրական մարդու մասին, որը հաղթահարել է այդ հիվանդությունը: Այսպիսով, այս բոլոր մարդիկ հետեւում են Դեյլ Քարնեգիին, որը սիրում է կրկնել. «Մի՛ ասա, որ այսինչը քաջ է, այլ ցույց տուր՝ այդ անձնավորության մասին պատմելով որեւէ բնորոշ դեպք, եւ ունկնդիրներդ իրենք կհասկանան, որ նա քաջ է: Բացի դրանից, խոսքդ կլինի կոնկրետ եւ ավելի մեծ հետաքրքրությամբ կլսվի»:

Իհարկե, Քարնեգիի գաղափարները վերաբերում էին, ավելի շուտ, հռետորական արվեստին եւ հասարակության առջեւ ելույթներ ունենալուն, սակայն գտնվեցին մարդիկ՝ Դե Վիտտ եւ Լայլա Աչեսոն Ուոլլեսները, որոնք հիմնադրեցին Reader's Digest ամսագիրը եւ որոշեցին այդ սկզբունքն օգտագործել նաեւ ժուռնալիստիկայում: Եվ դա նրանց հաջողվեց. ամսագիրն իսկապես հետաքրքիր էր, լի կոնկրետ փաստերով ու նկարագրություններով...

Այնուամենայնիվ, մի՞թե միայն դա էր պատճառը, որ Reader's Digest-ը համաշխարհային մամուլի պատմության մեջ այդպիսի ռեկորդ սահմանեց:

Ինչպես «կլանել եւ մարսել» ինֆորմացիայի հեղեղը

Ընդհանրապես, անգլերեն դայջեստ բառը թարգմանվում է մարսել, յուրացնել: Սակայն նշանակում է նաեւ համառոտ, ամփոփագիր: Այսպիսով, դայջեստը համառոտ է, որն օգնում է ընթերցողին «մարսել» ամեն կողմից հեղեղվող ինֆորմացիան: Այս տիպի պարբերականները դասակարգում, ընտրում եւ տպագրում են միմիայն այլ թերթերում եւ ամսագրերում տեղ գտած նյութեր: Դայջեստները, մեծ մասամբ, լինում են ընդհանուր բնույթի (օր.՝ «Ռովեսնիկ» ամսագիրը կամ «Զա ռուբեժոմ» շաբաթաթերթը), սակայն կարող են ընդգրկել նաեւ բացառապես երաժշտությանը եւ սպորտին վերաբերող նյութեր: Իսկ, օրինակ, ֆրանսիական «Մոնդ»-ը ամեն կիրակի հրատարակում է սեփական դայջեստը՝ նախորդ վեց օրերի իր համարներից ընտրելով եւ վերատպագրելով ամենաուշագրավ հոդվածները:

Զարմանալի չէ, որ պարբերականի այս տեսակը շատերին դուր եկավ: Չէ՞ որ կարդալով դայջեստի մեկ համար, կարելի է խուսափել տասնյակ թերթեր ու ամսագրեր գնելուց, խնայել ժամանակը, դրամը եւ ստանալ գրեթե նույնքան ինֆորմացիա:

Դայջեստի ստեղծումն ու հրատարակումը կարող է հեշտ թվալ, սակայն դա այդպես չէ: Հարկավոր է հարյուրավոր պարբերականների բազմաթիվ նյութերից ընտրել նրանք, որոնք հետաքրքիր ու օգտակար կլինեն հենց տվյալ դայջեստի ընթերցողների համար:

Այսպիսով, Reader's Digest-ի («Ընթերցասերի համառոտ») հաջողությունը մեծ չափով պայմանավորված էր նրանով, որ ընթերցողները, միայն մեկ ամսագիր կարդալով, կարող էին ամենատարբեր բնագավառների վերաբերյալ բազմաթիվ տեղեկություններ ստանալ:

Reader's Digest-ը սկսեց հրատարակվել 1922 թվականին, Նյու Յորքի նահանգի Փլեզենթվիլ քաղաքում: Դրանից 17 տարի անց՝ 1939 թվականին, Լոնդոնում սկսեց լույս ընծայվել ամսագրի բրիտանական տարբերակը: Իսկ այսօր Reader's Digest կարդում են աշխարհի 41 երկրներում: Այն հրատարակվում է 16 լեզուներով՝ անգլերեն, իսպաներեն, պորտուգալերեն, շվեդերեն, ֆիններեն, նորվեգերեն, դանիերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, իտալերեն, հոլանդերեն, չինարեն, ռուսերեն, հունգարերեն, կորեերեն եւ հինդի: Ի դեպ, ռուսական տարբերակը սկսել է լույս տեսնել 1991 թվականին:

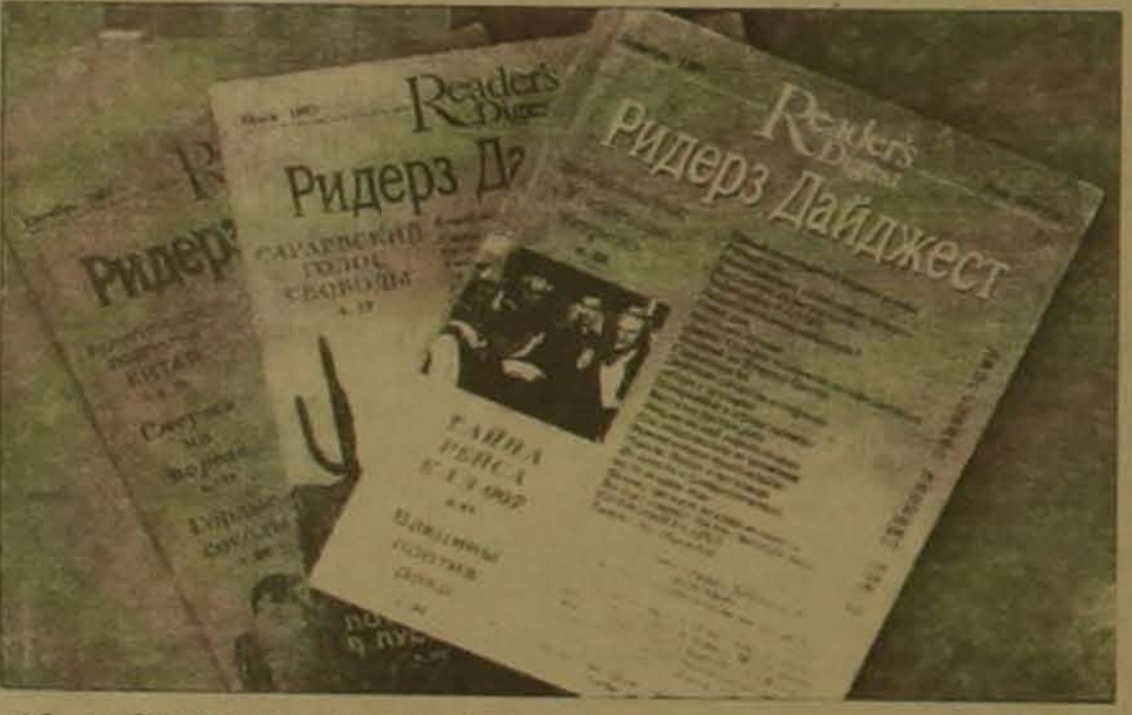

Թույլ տեսողություն ունեցող մարդկանց համար ամսագրի նյութերը նույնությամբ ձայնագրվում են ժապավենի վրա: Բացի դրանից, լույս է ընծայվում նաեւ կույրերի համար, որոնք կարող են կարդալ Բրեյլի համակարգով: Այս տարբերակը հրատարակիչները տարածում են անվճար... այս փաստը, ինքնին, շատ է բարձրացնում ամսագրի հեղինակությունը, սակայն ամենակարեւորն այն է, որ կույր եւ հաշմանդամ մարդիկ ոչ միայն կարող են հեշտությամբ ձեռք բերել ամսագիրը, այլեւ այնտեղ գտնել այնպիսի նյութեր, որոնք կօգնեն նրանց չհուսահատվել եւ «շարունակել ապրել»: Բանն այն է, որ ամսագրի հիմնական նպատակներից մեկը մարդու մեջ «կյանքի հաճույքը» արթնացնելն է: Իսկ ինչպե՞ս կարելի է այդ անել: Ինչպե՞ս կարելի է հիվանդ, հուսահատ մարդուն ուժ տալ, «ստիպել», որ նա վայելի կյանքը: Պարզվում է, որ դա այնքան էլ դժվար չէ. հարկավոր է միայն... ճիշտ ընտրել ամսագրի նյութերը:

Եթե կրնաս վստահ ըլլալ քու անձին, Երբ ուրիշներ կկասկածին քու վրադ...

Reader's Digest-ի բոլոր թեմաները, իրենց բազմազանությամբ հանդերձ, մեկ ընդհանուր գիծ ունեն, ցույց են տալիս մարդկանց անսահմանափակ հնարավորությունները եւ սովորեցնում ինքնավստահ լինել:

Բացի դրանից, նրա նյութերը «հրատապ» չեն, չեն հնանում եւ անընդհատ կարդացվում են: Եվրոպական ու ամերիկյան բոլոր գրախանութներում կարելի է գտնել նաեւ հին, մի քանի տարվա համարներ, որոնք նույնքան հաջողություն են վայելում ընթերցողների մեջ:

Ամսագրի որոշ նյութեր երբեմն կարող են պարզունակ թվալ (օրինակ՝ «Ծիծաղը լավագույն դեղամիջոցն է» խորագիրը, որի ներքո տպագրվում են ընթերցողների հետ կատարված զավեշտական, տարօրինակ պատմություններ գրված փոքր-ինչ միամիտ ոճով): Սակայն հրատարակիչները չեն էլ թաքցնում, որ ձգտում են պարզության, քանի որ, իրենց կարծիքով, «մարդիկ ավելի հանգիստ են զգում, երբ լսում են հստակ, հասարակ խոսքեր՝ հավերժական արժեքների մասին»:

Ընդհանրապես, ամսագիրը հումորին, ինքնահեգնանքին մեծ տեղ է հատկացնում: Շատ են տպագրվում ուսանողների ու զինվորների մասին զվարճալի պատմություններ, ինչպես նաեւ ընթերցողների նամակներ, որոնց թիվն առանձին համարներում հասնում է 35–40-ի: Նամակներ ուղարկում են աշխարհի գրեթե բոլոր ծայրերից, բայց ամենից շատ, իհարկե, ամերիկյան նահանգներից եւ, չգիտես ինչու, իսպանախոս երկրներից:

Կա նաեւ գրական բաժին, որտեղ տպագրվում են պատմվածքներ ու այլ գեղարվեստական ստեղծագործություններ: Այստեղ էլ է շեշտը դրվում մարդկային հոգու հզորության վրա, եւ ընտրվում են այնպիսի գործեր, որոնք «կոգեշնչեն» մարդկանց: Ամսագրի էջերում, օրինակ, կարելի է կարդալ այնպիսի բանաստեղծություն, ինչպիսին Քիփլինգի «Եթե»-ն է (որի արեւմտահայերեն հրաշալի թարգմանությունը կատարել է Մուշեղ Իշխանը): Իսկ արձակ ստեղծագործություններ, մեծ մասամբ, ինքնավստահ մարդկանց մասին են, որոնք կարողանում են դուրս գալ արտակարգ իրավիճակներից, եթե նույնիսկ այլեւս ոչ ոք չի հավատում, որ դա նրանց կհաջողվի:

Տպագրվում են նաեւ բժշկությանն ու գիտությանը վերաբերող զանազան նորություններ: Սակայն ընտրված թեմաները, կրկին, չեն կարող ինքնանպատակ լինել, այլ պետք է անպայման որեւէ ձեւով օգնեն ընթերցողներին:

Երազանքներ հայկական դայջեստի մասին

Հայկական դայջեստ ստեղծելու դժվարություններն ու խնդիրները իսկապես շատ են: Բայց, ինչպես հավաստիացնում են Քիփլինգն ու Մուշեղ Իշխանը, «եթե կրնաս միշտ սպասել անձանձիր», «այն ատեն» ամեն ինչ կստացվի: Հայաստանում դայջեստ ունենալը ոչ թե շքեղություն է, այլ անհրաժեշտություն. բոլոր թերթերը լույս են տեսնում փոքր տպաքանակով, եւ մարդկանց մի զգալի մաս զրկված է լիարժեք տեղեկատվություն ստանալու հնարավորությունից:

Փաստորեն, մենք մինչեւ այժմ չենք էլ ունեցել այդպիսի պարբերական, եթե չհաշվենք «Անդրադարձը», որը, երեւի, միակ թերթն էր, որ փորձում էր դայջեստի դեր կատարել: Այնինչ, միայն արտասահմանյան մամուլում Հայաստանի եւ Ղարաբաղի մասին տպագրված նյութերը հավաքելով, դասակարգելով եւ միասին լույս ընծայելով, կարելի է ստեղծել մի հիանալի ամփոփագիր: Եվ եթե նույնիսկ այն չունենար էլ Reader's Digest-ի «ոգեշնչող» ազդեցությունը, միեւնույն է, շատ-շատերի համար հետաքրքիր եւ օգտակար կլիներ:

ՏԻԳՐԱՆ [illegible]

ԵՐԵՎԱՆ

Վլադիմիր Սպիվակովը վատառողջ է...

Արժե՞ արդյոք համերգը դարձնել գերնպատակ

Այսօր մայիսի 21-ին, ժամը 16:30-ին նախատեսվում է շարունակել Վլադիմիր Սպիվակովի եւ «Մոսկվայի վիրտուոզներ» նվագախմբի երկու օր առաջ ընդհատված համերգը: Նույն օրը, ժամը 19:00-ին, ծրագրված էր անցկացնել եւս մեկ՝ արդեն հերթական համերգ եւ դրանով եզրափակել աշխարհահռչակ նվագախմբի երեւանյան հյուրախաղերը: Հիշեցնենք, որ մայիսի 19-ին՝ հյուրախաղերի առաջին օրը, համերգն ընդհատվեց Վլադիմիր Սպիվակովի հանկարծակի տկարության պատճառով եւ նույն Հայֆիլհարմոնիայի հարթակից հայտարարվեց, որ համերգի շարունակությունը կլինի մյուս օրը՝ մայիսի 20-ին:

Անկեղծ ասած, նման հայտարարությունը շտապողական էր, քանզի պարզ չէր անսպասելի թուլության պատճառը: Երեկ մայիսի 20-ին, չկայացավ նաեւ մեծ երաժշտի մամուլի ասուլիսը եւ Կոմիտաս կոնսերվատորիայի առջեւ հավաքված լրագրողներին հայտնի դարձավ, որ Վլադիմիր Սպիվակովը թունավորվել է եւ տեղափոխվել հիվանդանոց: Չգիտեմ, թե որքանով է դա ճիշտ, սակայն ասվեց, որ նա ձուկ ուտելուց հետո կաթ է խմել: Խոսվում էր նաեւ, որ կապված կլիմայի փոփոխության հետ, մանավանդ դեռ վերջնականապես չընտելացած վիճակում համերգը սկսելու պատճառով թուլացել է սրտի աշխատանքը:

Բոլոր դեպքերում, պատահածը ցավալի իրականություն է եւ հուսանք, որ ամենամոտ ժամանակներում սիրված երաժիշտը եւ մեծ քաղաքացին լիովին կվերականգնի իր առողջական վիճակը: Գիտենալով, թե ինչ է նշանակում Վլադիմիր Սպիվակովի համար հանդիսատես կամ ունկնդիր հասկացությունը, պատահական չէ, որ նա դեռ հիվանդանոցում այնուամենայնիվ ծրագրում է իրականացնել նախապես խոսացած համերգները: Սակայն, մեր կարծիքով, անթույլատրելի է, որ Վլադիմիր Սպիվակովը դեռ լրիվ չապաքինված մասնակցի եւ ղեկավարի երկու համերգ անընդմեջ: Նրա տեսակի մարդիկ ելույթների ժամանակ արտանետում են սեփական էներգիայի այնպիսի զանգված, որ համերգից հետո, առանց այդ էլ, լինում են տկար վիճակում: Գուցե ավելի ճիշտ կլինի հետաձգել հյուրախաղերը...

Ա. Դ.

ԿԱՆՆ

Ատոմ Էգոյանի ֆիլմը արժանացավ փառատոնի գրան-պրիի

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՄԱՅԻՍ. ՓԱՍՏ. Մայիսի 18-ին հրապարակվեցին Կաննի կինոփառատոնի հոբելյանական 97 թվականի արդյունքները: Իզաբել Աջանիի գլխավորած ժյուրին կանգնած էր դժվարին ընտրության առջեւ. թերեւս հենց այդ պատճառով փառատոնի գլխավոր մրցանակը՝ Ոսկե արմավենին, շնորհվեց ոչ թե մեկ, այլ երկու կինոռեժիսորների: Փառատոնի գլխավոր հաղթողները դարձան ճապոնական կինոյի վարպետ ռեժիսոր Սահեյ Իմամուրան եւ պարսիկ կինոռեժիսոր Աբաս Կիարոստամին իր «Բալի համը» ֆիլմի համար: Փառատոնում փայլուն հաջողություն ունեցավ կանադահայ Ատոմ Էգոյանի «Լուսավոր ապագա» ֆիլմը, որը շահեց փառատոնի գրանպրին: Փառատոնային ծրագրի լավագույն դերասանուհի ճանաչվեց անգլուհի Քեթի Բերքը, իսկ տղամարդու լավագույն դերակատար համարվեց Շոն Պենը:

Նոր հայտնաբերված աստղը կկրի հայ գեղեցկուհու անունը

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՅԻՍ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Փոքրիկ աղվես» համաստեղությանը պատկանող վերջերս հայտնաբերված h.215981318 աստղը այսուհետեւ կկրի մայիսի 18-ին կայացած «Միսս Հայաստան-97» գեղեցկության մրցույթում հաղթանակած 18-ամյա Անգելինա Բաբաջանյանի անունը: Այդ պատիվը, իբրեւ հատուկ մրցանակ, նրան շնորհվել է գովազդներով եւ համակարգչային գրաֆիկայով զբաղվող «Տրիադա» ֆիրմայի կողմից, որին ամերիկյան International Star Registry կազմակերպությունը իրավունք է տվել անվանակոչելու այդ աստղը:

Հիշեցնենք, որ Անգելինա Բաբաջանյանը առաջին «Միսս Հայաստան-96» մրցույթում գրավել էր 2-րդ տեղը՝ իրավունք ստանալով մասնակցելու «Միսս Ասիա եւ Օվկիանիա» միջազգային մրցույթին, որտեղ արժանացել էր «Միսս Երազանք» պատվավոր կոչմանը: Ինչպես «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնեց մրցույթի կազմկոմիտեի նախագահ Արա Երնջակյանը, անհրաժեշտ ֆինանսավորման դեպքում նա այս տարի եւս կմասնակցի միջազգային մրցույթների:

Հայտարարություն

Սայաթ-Նովայի ծննդյան 285-ամյակի առթիվ մայիսի 22-ին, ժամը 16-ին, Գրողների միության մեծ դահլիճում ելույթ կունենա «Սայաթ-Նովա» աշուղական երգի խումբը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԶԳ մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Դիփ Բլուի «Աստծո ձեռքը»

Մարդ-մեքենա պայքարում մարդկությունը թեւաթափ է լինում

Մի քանի օր է, ինչ ավարտվել է Կասպարով-Դիփ Բլու «դարի» մրցամարտը: Սակայն այս մի քանի օրվա ընթացքում արդեն այնքան մեկնաբանություններ եւ վերլուծություններ են արվել, որ կհերիքեր ուժեղագույն շախմատիստների մի քանի մրցաշարերի: «Նյուզուիք» ամերիկյան հանդեսն էլ անմասն չի մնացել շախմատային այս յուրօրինակ մրցամարտի մեկնումից: Թարգմանությանը միայն ավելացնենք, որ մարդկանց մեջ (այժմ այլեւս այսպիսի սահմանափակումն ավելորդ չէ) աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը նորեւս հայտարարեց, որ կուզենար կրկին հանդիպել մեքենայի հետ, սեպտեմբեր-հոկտեմբերին էլ հնարավոր նոր մրցավեճի ամսաթիվ առաջարկելով:

Կասպարովի եւ Դիփ Բլուի երկրորդ մրցամարտից առաջ (մարդ-մեքենա սկզբունքային պայքարն աշխարհի չեմպիոնին դրեց խաղալու էլեկտրոնային ախոյանի հետ) մի կարծիք կար, որի հետ համաձայն էին բոլոր կողմերը եւ տեսաբանները. համակարգիչը «մտածող մեքենա» չէ: Ինչպիսի նորարարություններ էլ անեն «դժոխային» Սիլիկոնյան հովտում (համակարգիչների արտադրման կենտրոն- ԱՐ. Մ.), չեն կարող մարդկային իմացության եւ ճանաչելիության սահմաններին մոտենալ: 6 պարտիայից բաղկացած մրցավեճը, որ տեղի ունեցավ հեռուստաստուդիայի վերասարքավորված սրահում, Մանհեթենի երկնաքերերից մեկի 35-րդ հարկում, կարելի է համարել մարդու ունակությունների տեստ ընդդեմ անանձ ախոյանի: Խաղից առաջ հոգեբանական գործոնն այնպիսի ահռելի աստիճանի հասավ, որ նախադեպը չուներ նույնիսկ մարդ-մարդ շախմատային պայքարի պատմության մեջ: Եվ մարդկային գերազանցությունը տեխնոլոգիական մրցակցի նկատմամբ հաստատելու պատասխանատվությունն իր վրա վերցրած մսից ու արյունից կազմված կողմի (այսինքն Կասպարովի) առջեւ մի անսպասելի հարց ծագեց. ինչպես վերաբերվել մի համակարգչի հետ, որը «մերժում է գործել ինչպես համակարգիչը»:

Այս հարցն առաջ եկավ կիրակի, մայիսի 4-ին Դիփ Բլուի հաղթանակից հետո: Իսկ մինչ այդ, ամեն ինչ կարծես ընթանում էր համաձայն Գարրի Կասպարովի ծրագրի, հիմնված Դիփ Բլուի թույլ զարմիկների հետ միքանիշաբաթյա պրակտիկայի վրա: Այդ ընթացքում Կասպարովն այն համոզման էր եկել, որ համակարգչին պետք է գայթակղել, ներքաշել այնպիսի իրադրություններ, որտեղ նա կդժվարանա, «կհյուծվի» եւ նույնիսկ հիմար քայլեր կանի: Առաջին խաղում Դիփ Բլուն իսկապես կոպիտ սխալ թույլ տվեց, եւ իր հաղթանակի ճանապարհին 34-ամյա չեմպիոնը նույնիսկ ծիծաղեց մեքենայի սխալի վրա: Երկրորդ պարտիան փորձ-ինչ այլ էր: Դիփ Բլուն նրբորեն խաղարկեց դասական սկզբնախաղը եւ այլեւս չթուլացրեց ճնշումը: «Խաղի հենց սկզբից այնպիսի տպավորություն ստեղծվեց, որ Դիփ Բլուն տեսնում է վերջը», ասել է IBM-ի շախմատային համակարգչի ստեղծողների խորհրդատու Ջոել Բենջամինը: Սա, իհարկե, անհնար էր. չնայած IBM-ի շախմատային հրաշքը կարող էր հաշվարկել վայրկյանում մինչեւ 200 մլն քայլ, սակայն հնարավոր տարբերակների քանակն այնքան մեծ է, որ այսպիսի զուգակցումը նույնքան անհավանական է, որքան խոտի դեզի մեջ ասեղ փնտրելը: Մինչեւ 20 քայլ առաջ ցանկացած տարբերակ մեքենայի տեսադաշտում է գտնվում եւ ոչ ավելի: Սակայն այնպես սահուն էր համակարգչի խաղը, որ ներկա գտնվող գրոսմայստերները Բենջամինի ասածը հավաստի համարեցին ընդունելով, որ այդ օրը Բլուն «իրական շախմատ» էր խաղում:

Սակայն Կասպարովին ցնցողը

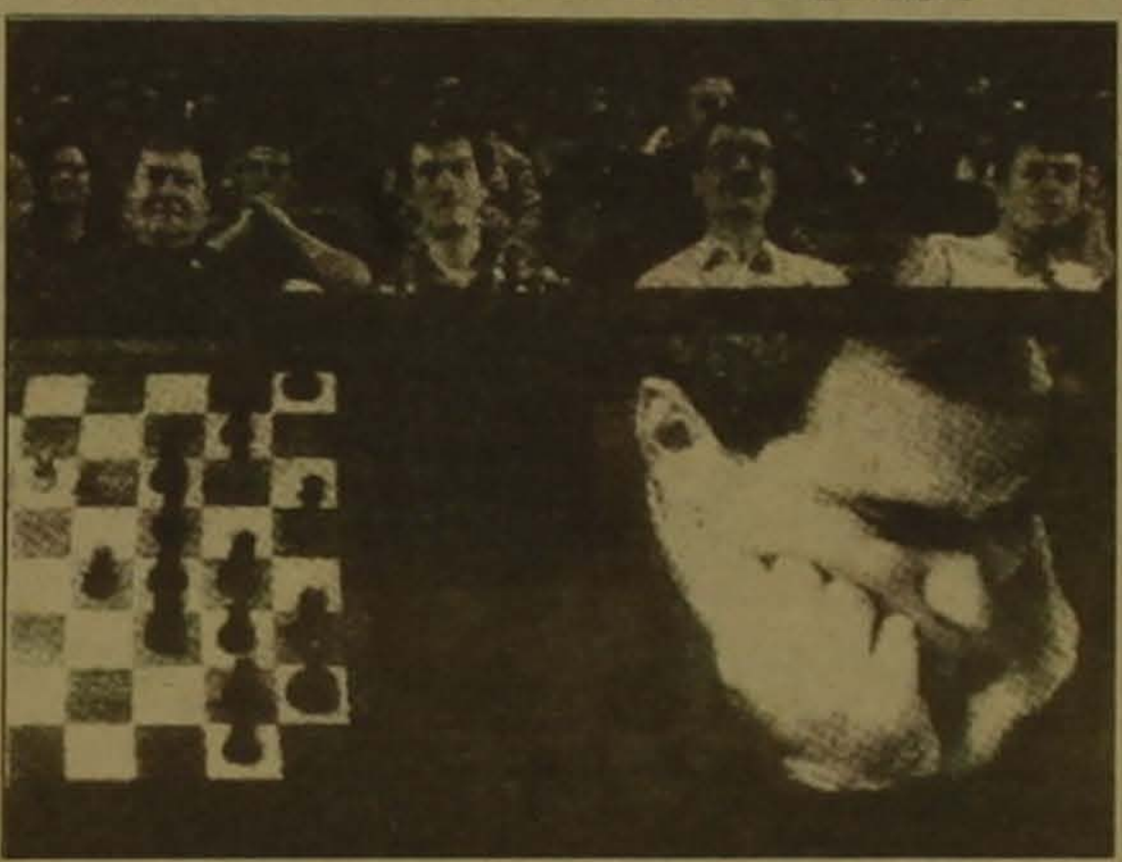

ոչ թե դա էր, այլ այն քայլը, որը համակարգիչը չարեց: 36-րդ քայլում Բլուն հնարավորություն ուներ իր թագուհին տեղափոխելու մի շատ սուր դիրքի իսկապես ուժեղ մի ընտրություն: Սակայն դրա փոխարեն նա ձեռնարկեց զգույշ, բայց լավագույն որակի մի կոմբինացիա, որը վճռական դարձավ Կասպարովի ջախջախման ընթացքում: Չեմպիոնը հանձնվելուց հետո համակարծակի նետվեց դեպի հյուրանոցի իր համարը եւ ձեռքերը թափահարեց, ապարդյուն փորձելով հասկանալ, թե ինչպես է ավազի եւ մետաղի «ջարդոնը» կարողանում այդպես խորն ըմբռնել շախմատը: Ակնհայտորեն այս շփոթմունքը Կասպարովի թիմին գցեց կասկածի մեջ. նրանք պահանջեցին Դիփ Բլուի տպագրական արդյունքները: «Դա համակարգչի գլուխգործոցն էր, ասաց Կասպարովի մարտավարա Միխայիլ Խոդարկովսկին: Մենք փորձում էինք հասկանալ, թե ինչու դա հնարավոր դարձավ»: (Ի դեպ, չեզոք մրցավարը քննության դրեց տպագրական արդյունքները): Ավելի ուշ Կասպարովը իր տեսակետը հայտնեց. «Հանկարծ, մի ինչ-որ պահի, Դիփ Բլուն խաղաց ինչպես Աստված»:

Նրա դժբախտությունն ինքնին հաղթանակ էր Դիփ Բլուի ստեղծողների համար: Նրանք իրենց սեփական հոգեբանական օրակարգն ունեին այս խաղի համար. Կասպարովին հավաստիացնել, որ Դիփ Բլուն մի փոքր է ընդամենը գերազանցում մյուս շախմատային համակարգիչներին: Զարմանալի չէր, որ Կասպարովը պետք է թողներ իր խորտակիչ հարձակումները փոխարինելով ավելի ճկուն-տակտիկայով, որտեղ կարողանար օգտագործել համակարգչին հատուկ թերացումները: Սակայն Ջոել Բենջամինն ամենայն մանրակրկիտությամբ էր «սովորեցրել» համակարգչին խուսափելու այդպիսի ծուղակներից: (Մեկ այլ խորամանկ քայլ էլ IBM կողմից գրոսմայստեր Միգել Իլյեսկասի ներգրավումն էր համակարգչի կատարելագործման գործընթացին նպատակ ունենալով շտկել հնարավոր գրեթե բոլոր թերությունները): Միաժամանակ, չխաղալով իրեն հատուկ խաղը, չեմպիոնն այդ պահով ավելի երկար էր մտածում հանձնվելով [illegible]:

Դիփ Բլուի «Աստծո ձեռքով կատարած» քայլից հետո Կասպարովն ակնհայտորեն սկսեց նեղվել, որ իր ախոյանը իրոք անսահման հնարավորություններ ունի: Երբ մեքենան անում էր անտեսանելի հավանաբար սխալ քայլ, ակնառու էր դառնում Կասպարովի շփոթվածությունը: Նրա դեմքին կարելի էր կարդալ ներքին մի երկխոսություն. «Հիմարությո՞ւն էր արդյոք այդ քայլը: Թե՞ այնքան փայլուն, որ [illegible]»:

Դիփ Բլուի սխալները լավ փաստարկված են, իսկ մարդիկ ի տարբերություն մեքենայի, ունեն իրենց սեփական թուլությունները: Օրինակ, նրանք հոգնում են, եւ Կասպարովը հոգնածությունն անվանեց որպես 4-րդ պարտիայում ոչ-ոքի արդյունքը որոշող գործոն: Սակայն ամենագլխավորը. միայն մարդիկ կարող են հոգեբանական ճնշման ենթարկվել: Ճիշտ է, որ մրցախաղը արձակուրդ չէր նաեւ Դիփ Բլուի ծրագրավորողների համար: Ոչ ոք չէր հարցնում, թե ինչ են նրանք կերել նախաճաշին կամ արդյոք նրանք ընկճվել են, երբ արել են այս քայլը մեկ այլի փոխարեն:

Կասպարովը կարծես իր առաջ անդունդ էր տեսնում, մի խոր վիհ, որտեղ պետք է ընկներ պարտությունից հետո: Այդ էին վկայում նրա աչքերը: Իսկ, այնուամենայնիվ, ի՞նչ էր կարողանում անել երկաթյա անսուտ մեքենան. պատասխանը մեկն էր, խաղալ ավելի լավ, քան չեմպիոնը:

Վերջիվերջո, այս մրցախաղի արդյունքն իր տեղը կգրավի պատմության մեջ: Բայց այս «մարտը» նաեւ կհիշվի այն բանի համար, թե ինչպես մեխանիկական մրցակիցը կարողացավ անտեսանելիորեն գերազանցել իրեն վերագրվող բոլոր սահմանները: Երբ հեռագայում համակարգիչները դառնան հզոր, եւ երբ ծրագրավորողներն ավելի հաջողակ գտնվեն իրենց հաշվարկներում, մենք ականատեսը կլինենք համակարգիչների նոր սերնդի առաջացմանը, որոնք «չեն աշխատի ինչպես համակարգիչը»:

Ուշադիր ուսումնասիրենք Կասպարովի պարտությունը: Կգա մի օր հեռու-հեռու ապագայում եւ մենք էլ կզայրանանք մեքենայի վրա եւ այնժամ...

Ա. Ս.

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Պատանի ըմբիշները նախապատրաստվում են աշխարհի առաջնությանը

Ախուրյանում անցկացվեց ազատ ոճի ըմբշամարտի պատանիների Հայաստանի առաջնությունը, որին մասնակցեցին 8 մարզերի 121 ըմբիշներ: Մրցաշարը կազմակերպել էր մարզաձեւի հանրապետական ֆեդերացիան: Այն նախապատրաստական վերջին փուլն էր հունիսի 17-ին Հնդկաստանի մայրաքաղաք Դելիում մեկնարկող դեռահասների աշխարհի առաջնությունից առաջ: Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, որ 10 քաշային կարգերում չեմպիոն դարձած 3-ական ըմբիշներ ներկայացնում էին Վանաձորը եւ Կոտայքը, երկուսը՝ Երեւանը եւ մեկական՝ Արտաշատն ու Գյումրին:

ԹԵՆԻՍ

Իտալիայում հաղթեց Կորեցյան, իսկ Գերմանիայում՝ Ֆերնանդեսը

Հռոմում ավարտված թենիսի Իտալիայի բաց առաջնության եզրափակիչում ուժերը չափեցին իսպանացի Ալեքս Կորեցյան եւ չիլիացի Մարսելո Ռիոսը: Իսպանացին հաղթեց 7-5, 7-5, 6-3 հաշվով: Իսկ Բեռլինում Գերմանիայի բաց առաջնության հաղթող դարձավ ամերիկուհի Մերի Ջո Ֆերնանդեսը, որը վճռորոշ մրցամարտում պարտության մատնեց ֆրանսուհի Մարի Պիրսին: Սա ամերիկացի թենիսիստուհու այս մրցաշարում առաջին հաջողությունն է:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Դմիտրի Սաուտինը՝ համաշխարհային ռեկորդի հեղինակ

Ռուսաստանցի ջրացատկորդ Դմիտրի Սաուտինը սահմանելով համաշխարհային նոր ռեկորդ, հաղթեց Մեխիկոյում անցկացված աշտարակացատկի միջազգային մրցումներում: Նա վաստակեց 715 միավոր եւ 0,05 միավորով գերազանցեց նախկին նվաճումը, որը գրանցվել էր 1984 թ. Լոս Անջելեսում կայացած 23-րդ ամառային օլիմպիական խաղերում: Թիմային հաշվարկում հաղթեց Ռուսաստանի հավաքականը, որը նվաճեց 4 ոսկե եւ 2 արծաթե մեդալ:

Տղամարդկանց պայքարում առաջատարը ԲԿՄԱ-ի բասկետբոլիստներն են

Մեծամորում վերջնագիծը հատեց բասկետբոլի տղամարդկանց Հայաստանի առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի առաջին շրջանի երկրորդ փուլը: Մրցաշարային աղյուսակը 7 խաղից հետո 14 միավորով գլխավորում է Երեւանի ԲԿՄԱ-ն: 12-ական միավոր են վաստակել մայրաքաղաքի եւս 2 թիմեր «Գրանդը» եւ ՖԻՄԱ-ն, հայտնում են սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից:

Չինաստանը՝ մարզական գերտերություն Ասիայում

Հարավային Կորեայի Պուսան քաղաքում ավարտված արեւելաասիական երկրորդ խաղերում առավել հաջող հանդես եկան Չինաստանի մարզիկները, որոնք նվաճեցին 52 ոսկե, 95 արծաթե եւ 64 բրոնզե մեդալ: Երկրորդը տեղում են Ճապոնիայի մարզիկները, երրորդում՝ Հարավային Կորեայի: Չորրորդ տեղում ամրապնդվեց Ղազախստանի հավաքականը: 2001 թ. Ճապոնիայի Օսակա քաղաքում կայանալիք խաղերի նոր մասնակից կդառնա Ավստրալիան:

Առաջատարները ռուսներն են

«Ջիրո դ'Իտալիա» բազմօրյա հեծանվավազքի 3-րդ փուլը շահեց ռուսաստանցի հեծանվորդ, անցյալ տարվա հաղթող Պավել Տոնկովը: Այս փուլն անջատ մեկնարկով մրցարշավ էր, որի մրցատարածությունն էր 18 կմ: Երկրորդ վերջնագիծը հատեց Ռուսաստանի մեկ այլ ներկայացուցիչ՝ Եվգենի Բերզինը: Երեք փուլերից հետո, ընդհանուր հաշվարկում Տոնկովը ստանձնեց առաջատարի դերը, երկրորդ տեղում է Բերզինը, իսկ 6-րդում՝ Պյոտր Ուգրյումովը:

Երկրագնդի շուրջ 71 օրում

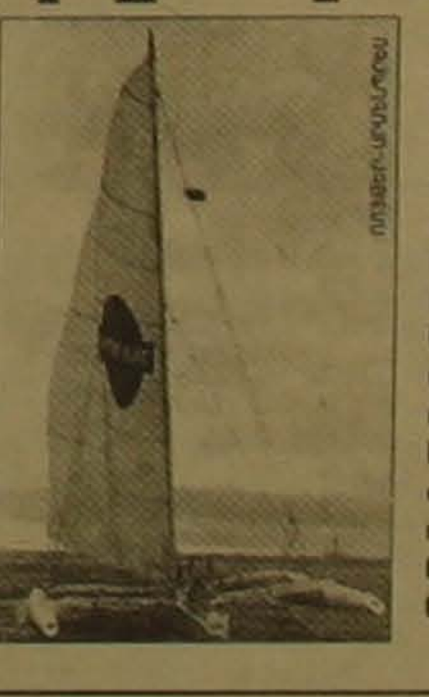

Ֆրանսիական անձնակազմը համաշխարհային նոր ռեկորդ սահմանեց: «Ժյուլ Վեռնի» գավաթի համար պայքարում: Ֆրանսիացիները Օլիվյե Կիրսազոնի գլխավորությամբ «Սպորտ էլեկ» տրիմարանով (առագաստանավակ) երկրագունդը շրջանցեցին 71 օր 14 ժամ 18 րոպե եւ 8 վայրկյանում: Նախկին նվաճումը բարելավվեց ավելի քան 3 օրով: Այս տարի Կիրսազոնը երկու անգամ մեկնարկ է դուրս եկել, սակայն ստիպված է եղել նավահանգիստ վերադառնալ վաս եղանակի պատճառով: Սակայն երրորդ փորձը հաջող ստացվեց: Նոր ռեկորդակիրը գտնում է, որ հնարավոր է երկրագունդը շրջանցել 67 օրում: Ճիշտ է, միայն նոր, ժամանակակից նավով:

Հայտարարություն

«Մլ կոնցեռն» ընկերությանն անհրաժեշտ են անգլերեն եւ ֆրանսերեն լեզուներին ազատ տիրապետող 25-ից 30 տարեկան բարեկիրթ արտաքինով տղաներ եւ աղջիկներ, որոնք տիրապետում են համակարգչային ծրագրերին եւ ունեն միջազգային տնտեսական հարաբերությունների ոլորտում աշխատանքային փորձ:

Զանգահարել ժամը 10.00-13.00 հետեւյալ հեռախոսահամարով 58-01-69:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԱ

Հայֆիլհարմոնիան մայիսի 23-ին, ժամը 18-ին Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնում կազմակերպում է երգահան, խմբավար, դիրիժոր **ՀԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍՅԱՆԻ** (ԱՄՆ) **ծննդյան 60-ամյակին** եւ ստեղծագործական գործունեության **40-ամյակին** նվիրված համերգ-հանդիսություն:

Մուտքը հրավիրատոմսերով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում (Է) АВИА-31Н մակնիշի 1985 թ. արտադրության բեռնատար ավտոմեքենա (գինը $ 3000) եւ 1989 թ. արտադրության ГАЗ 66 մակնիշի ավտոբուս (գինը $ 2000): Հնարավոր է նաեւ փոխանակում: Վճարումը կարելի է կատարել նաեւ փոխանցումով:

Հեռ. 25-08-46, 61-37-38

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայրենական եւ արտասահմանյան կենցաղային էլեկտրական սարքավորումների նորոգում

Գյուլբենկյան (Կուտուզովի) 41

Հեռ. 22-22-37

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:

Հեռ.՝ 523056

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկհարկանի տուն առանց ներքին հարդարանքի Նոր-Արեշ 31 փողոցում:

Հեռ. 45-59-99, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան Նորքի 4-րդ զանգվածում, հեռ.՝ 640321:

ԵՐԵՎԱՆԻ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

հայտարարում է 1997-98 ուսումնական տարվա ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

1. Իրավագիտություն
2. Միջազգային հարաբերություններ
3. Ռոմանագերմանական (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն)
4. Արեւելագիտական (արաբերեն, պարսկերեն)
5. Հայոց լեզու եւ գրականություն
6. Ժուռնալիստիկա
7. Ֆինանսներ եւ վարկ
8. Տարրական կրթության մանկավարժություն եւ մեթոդիկա

Փաստաթղթերը ընդունվում են մայիսի 20-ից սեպտեմբերի 5-ը: Հասցեն Երեւան, Կոմիտաս, Վրացական 22, ճարտարագիտական համալսարանի 8-րդ մասնաշենք («Նաիրի» ֆաբրիկայի հարեւանությամբ)

Հեռախոս 23-01-15 23-01-60 24-12-08 53-75-97 58-24-29 74-05-54

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Վրացական փողոցում:

ՀԵՌ.՝ 25-11-87

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կխնամեմ երեխա 10 ամսականից բարձր տարիքի:

Հեռ. 24-88-56:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Ջվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը դիմումներ է ընդունում մագիստրոսի գիտական աստիճան շնորհող համեմատական եւ միջազգային առեւտրային իրավունքի երկամյա ծրագրի համար: Լիցենզավորված ոչ պետական բուհերի շրջանավարտները կարող են դիմել պայմանականորեն. գրավոր պայմանները ձեռք բերելու համար խնդրվում է դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ:

Ծրագիրը համեմատական ակցենտով կուսումնասիրի եվրոպական մայրցամաքային իրավունքի եւ անգլո-ամերիկյան իրավունքի համակարգերի իրավական ավանդույթները եւ կունենա երկու ուղղվածություն: **Համեմատական սահմանադրական իրավունքի** առարկաները կընդգրկեն սահմանադրականության, իրավական կանոնակարգման, օրենսդրական նախագծման, հասարակության եւ անհատի իրավունքների հիմնահարցերը, ինչպես նաեւ միջազգային համաձայնագրերին եւ պայմանագրերին վերաբերող խնդիրների ուսումնասիրությունը: **Միջազգային գործարարության իրավունքի** շրջանակներում կուսումնասիրվեն շուկայական տնտեսության, միջազգային հանրային իրավունքի եւ միջազգային գործարքների հիմնական դրույթները, պայմանագրային հարաբերությունները, միջազգային ապրանքային առեւտուրը, միջազգային ֆինանսական իրավունքը եւ վեճերի լուծման մեթոդները: Համեմատական եւ միջազգային առեւտրային իրավունքի ծրագրի հիմնական նպատակն է հնարավորություն տալ ուսանողներին օժանդակել իրենց երկրի ա) քաղաքականության մշակման եւ օրենսդրական գործընթացների եւ բ) զարգացող շուկայական տնտեսության իրավական հիմքերի ստեղծմանը:

Դիմորդները պետք է ունենան **իրավաբանական բարձրագույն կրթություն** եւ **անգլերեն լեզվի մասնակի իմացություն:** Դիմորդները պետք է ներկայացնեն դիպլոմ եւ ներդիր իրենց գնահատականներով, երեք երաշխավորագիր նամակ, լրացնեն դիմում եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման կանխավճարը կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք դրամ, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: **1997 թ. հուլիսի 23-ը** փաստաթղթերի ընդունման վերջնաժամկետն է:

Բոլոր դիմորդները **1997 թ. հուլիսի 25-ին** կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացությունը գնահատող քննություն (բացառությամբ այն դիմորդների, ովքեր վերջերս TOEFL քննությունից ստացել են 550 եւ ավելի միավոր): Առաջին փուլով անցած այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը, կմասնակցեն 1997 թ. սեպտեմբերից մինչեւ 1998 թ. ամռան վերջը ՀԱՀ-ում անցկացվող անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրին: Անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 300 դոլարին համարժեք դրամ: Նախանական ծրագիր ընդունվելը 1997 թ. հուլիսի վերջին, որոշ դիմորդների հետ հարցազրույցներ կանցկացվեն: Դիմորդների անունները ու հարցազրույցների օրերը կփակցվեն ՀԱՀ-ում:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին ցուցանիշի եւ նախապատրաստական փուլում դիմորդների ցուցաբերած առաջադիմության հիման վրա: Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու մասին պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ: Հասցեն Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ 19 սենյակ, հեռախոս 27-16-29

ՀԱՀ-Ը ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՍԵՌԱՅԻՆ ԿԱՄ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՉԻ ԴՐՍԵՒՈՐՈՒՄ

Օրը՝ մեկ Մոսկվայում

«Հայկական ավիաուղիների» 910 չվերթ

Երեւան - Մոսկվա - Երեւան

Թռիչքը՝ առավոտյան 8.40

Երեւան, Մոսկովյան 18

Հեռ. 58-39-69

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 582. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 20.05.1997. Գինը 100 դրամ